

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Alienatio Canonica Rerum Ecclesiae Temporalium

**Wiestner, Jacob
Prielmeyer, Bernhard F.**

Ingolstadii, 1692

In Nomine Sanctissimæ & Individuæ Trinitatis. Pars I. De Rerum Ecclesiæ
Temporalium Alienatione in genere.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61444](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61444)

IN NOMINE Sanctissimæ & Individuæ Trinitatis. PARS I.

De Rerum Ecclesiæ Temporalium Alienatione in genere.

Hujusmodi rerum à SS. Canonibus prohibitam Alienationem, ut Dissertatio magis expedita sit; & quibus illa damnosa & periculosa, clariùs constet, ab Administratione; & hanc à rerum temporalium ad Ecclesiâs pertinentium Varietate & Dominio ordimur.

ARTICULUS I.

De Rerum Ecclesiæ Temporalium Varietate & Dominio.

SUMMARIUM.

1. Ecclesiæ nomine veniunt quacunq; loca Sacra & Religiosa.	5. Quarum Dominium particulare est penes Ecclesiâs & Monasteria,
2. Ad quæ spectantium rerum quadam merè temporales;	6. Sive Communitates Clericorum aut Religiosorum.
3. Alia Spiritualibus anteceder;	7. Vel potius penes ipsas Ecclesiâs &c. tanquam Personas fideles.
4. Alia consequenter sunt annexæ.	

A

8. Univer-

8. *Universale penes Ecclesiam Universalem.* 12. *Quod non est omnino absolutum.*
 9. *In cuius publicas necessitates impendi possunt.* 13. *Expositio can. 1. can. Qui abstulerit 12. q. 2. &c.*
 10. *Dominium particulare Monasterijs:* 14. *Sensus, quo res Ecclesiarum dicuntur esse Dei aut Christi.*
 11. *Et Ecclesijs secularibus firmatur.*

1 **E**cclésiæ nomine in proposito & favorabili argumento, comprehenduntur Loca, non tantum Saera sive ædes per ceremonias Ecclesiasticas Supremæ æternæque Divini Numinis Majestati, in ipsius honorem cultumque Sanctissimæ Virginis Dei Parentis & ceterorum BB. Cælitum Venerationem, & memoriam per sacrificia, aliâque Officia Divina celebrandam dedicata, ut sunt Tempa, Capellæ, Oratoria & similia loca consecratione vel benedictione affecta: sed etiam Pia & Religiosa, sive quæcunque ad Religionis, Pietatis, aut Misericordiæ opera exercenda Episcopali vel alia eiusmodi Ecclesiastica autoritate deputata, ut etiam sunt Monasteria, Conventus, Collegia, Congregationes, aliâque Domus Regularium utriusque sexûs; ut etiam Xenodochia, Hospitalia &c. peregrinis aut miserabilibus personis recipiendis alendisve aut curandis autoritate Ecclesiasticâ constituta, ut ex *Auth. Hoc jus porrectum C. de Sacrosanct. Eccles. can. Hoc ius 10. q. 2. relata cum Panormit. in c. Nulli 5. de Rebus Eccles. alien. vel non n. 14. desumunt Laiman. Theolog. Moral. lib. 3. Tract. 4. cap. 10. n. 1. & Pirrhing. Nova Method. Iuris Canon. lib. 3. Tit. 13. n. 4.*

2 Res, Bona & Jura Ecclesiarum Temporalia, tam mobilia quàm immobilia, quædam merè temporalia sunt, ut castra, villæ, prædia, fundi, domus, pecuniæ, aliâque similia: quæ neque in se spiritualia, neque ex Ecclesiæ institutione spiritualibus sunt annexa; etsi relationem quandam ad spiritualia habeant, quatenus ad Ecclesias spectant, & à Fidelibus oblata sunt, ut ad honorem

&

& cultum Dei & SS. Cælitum venerationem, atque Ecclesiæ ministrorum sustentationem applicentur, & per accidens aliquando spiritualia sibi habeant annexa, sicut v. g. castra aut villæ annexa aliquando habent Jura Patronatûs. Alia verò ex intentione sive ordinatione Ecclesiæ spiritualibus sunt annexa; vel antecedenter, ut Ecclesia, Capella, Altaria, Cœmeterium sive locus sepulturæ Ecclesiasticæ, calices, vasa, & vestes sacræ, aliæque hujusmodi, quæ sibi annexa spiritualia, v. g. Consecrationem vel Benedictionem antecedunt, ad eaque veluti subjecta præsupponuntur: vel consequenter, ut sunt Beneficia Ecclesiastica, sive jura percipiendi Reditus beneficiales aut Decimas, Primitias Oblationes percipiendi: quæ officio sive ministerio spirituali, tanquam suæ causæ, fundamento ac radici, ex Ecclesiæ intentione, annectuntur, Pirrhing. *l. cit. Tit. 17. à n. 12.* De quibus saltem antequam Ecclesiæ ministris applicentur,

Dubium & controversia inter DD. est, quis eorum Dominus sit? Nam Innocentius *in c. Cum super de Causa Possess. & Propriet. n. 3.* Major *in 4. dist. 24. q. 16.* Martin. Navarrus *Comment. de Spolijs. §. 2. n. 3.* & cum ipsis Hyacinth. Donatus *Prax. Regular. Tom. 1. p. 2. tract. 14. quæst. 27. n. 1.* eorum Dominium Christo Domino tribuunt; cum propter varios textus, quibus vocantur Pecunia Christi *can. 1. can. Qui abstulerit. 12. q. 2.* Christi Patrimonium *c. Cum secundum 16. de Præbend. & Dignit. & c. Cum ex eo 34. de Elect. & Electi potest. in 6.* Res Dei: Concilij Trident. *sess. 25. cap. 1. ibi, Nec res Ecclesiasticas, quæ Dei sunt, de Reformat.* tum verò; quod hujusmodi Res & Bona à Fidelibus Deo & Christo, in Divinum & SS. Cælitum honorem, cultumque offerantur, & dicentur, *can. Res quæ q. cit.* Quibus accedit communis sensus & vox Fidelium, Ecclesiarum Bona & Proventus *ad Sanctum*, in cujus venerationem & memoriam templa Deo dedicata sunt, pertinere dicentium, sie gehören den Heiligen / eorumque Administratores die Heiligen Pfleger appellantium.

- Sed sicut communiùs recepta, ita veritati multò conformior est doctrina Cardinal. Turrecrematae *Summa lib. 2. cap. 113.* Cajetani *in 2. 2. quæst. 47. art. 8.* Francisc. Sarmienti *de Reddit. Eccles. part. & cap. 1. n. 22.* & Lud. Molinae *Traët. 2. de Iust. & Iure. disp. 142. n. 6.* ejusmodi bonorum particulare Dominium esse docentium penes ipsas Ecclesias, sive Collegia, aut Capitula Clericorum; aut ubi talia non sunt, penes Communitatem Fide-
 6 lium ad talem Ecclesiam spectantium: & penes ipsa Monasteria sive Conventus aut Communitates Religiosorum, si illa dominij capacia, si verò incapacia sint, penes Sedem Apostolicam sive Ec-
 7 clesiam Romanam: vel potiùs penes ipsum locum Sacrum aut Religiosum tanquam Personam fictam secundùm Glossam *in c. Causa 13. v. Ecclesiarum de Verb. Signif.* Sicut bonorum defuncti, ne nullius, & vacantia, proindeque occupantis essent, Dominium penes hæreditatem esse fingitur, donec hæres aditione Dominus efficiatur *l. Hæreditas 34. ff. de Acquir. rer. dominio l. Hæres. 22. l. Captam 40. ff. de Usurpat. & Usucap. Gloss. & DD. in ll. citt.*
- 8 Dixi autem *Particulare*, non *Universale*, etsi enim Ecclesiarum & Monasteriorum quorumcunque bona omnia subijciuntur Ecclesie Vniversali: cujus pariter universale Caput & Rerum Ecclesiasticarum omnium supremus Administrator est summus Pontifex *can. Imprimis. §. contra hoc 2. q. 1. & c. Licet 2. de Præbend. in 6.* & propterea iste, ad Christianæ Fidei & Religionis Catholicæ publicas necessitates sublevandas & utilitates promovendas, de ijs disponere possit, per tradita à Guilielmo Redoano *de Rebus Eccles. non alien. Rubrica. 30. cap. 4. n. 18.* Particulare tamen illarum Dominium, ut dictum, est penes ipsas Ecclesias & Monasteria.
- 10 Et rerum quidem his oblatarum Dominium penes ista esse (quod cum DD. citt. agnoscit & docet ipse Navarrus *Comment. 2. de Regularibus n. 3. & 8.*) non obscure insinuatur *can. Non dicatis. 12. q. 1.* & satis expressum est *can. quoniam 16 q. 1.* ubi Clerici vel potiùs Episcopi *Decimas & Oblationes in Monachorum Domini-
 nium*

nium & usum transferre permittuntur: clarè etiam traditur à Concilio Tridentino sess. 25. cap. 3. de Regul. Omnibus Monasterijs, & Domibus tam Virorum quàm Mulierum & Mendicantium (exceptis Domibus Fratrum S. Francisci Capucinorum, & eorum, qui Minores de Observantia vocantur) etiam quibus, aut ex Constitutionibus suis erat prohibitum, aut ex Privilegio Apostolico non erat concessum, concedente, ut deinceps bona immobilia eis possidere liceat: quibus verbis, Monasterijs, & Domibus Religiosorum Dominium competere clarè supponitur aut insinuat: & denique ex eo constat; quòd Monachus, quidquid acquirit, Monasterio acquirat *Auth. Si qua mulier, Auth. Ingressi. C. de SS. Eccles. can. Quia ingredientibus. 19. q. 3. &c.* quòd improprijssimè diceretur, si Monasterio, non Dominium, sed Administrationis tantum jus acquireretur, ut cum Thoma Sanchez lib. 7. Moral. cap. 18. n. 10. advertit Ascanius Tamburinus Tom. 3. de Jure Abbatum disp. 11. q. 2. n. 4.

Idem, de Rerum sibi oblatarum Dominio Ecclesijs Secularibus competente, desumitur à paritate Monasteriorum; quia, quo istis, eodem modo Ecclesijs offeruntur: & ex varijs Sanctionibus Ecclesiasticis, quibus ejusmodi res Ecclesiarum Dos, Bona & Res ipsarum Ecclesiarum, Ecclesiæ facultates communes & ad Sacerdotum jus pertinentes vocantur *can. Si quidam. cum seqq. 10. q. 1. can. Expedit. 12. q. 1. can. Nulli ibid. q. 2. c. causa 13. de Verb. Signif.* Idem satis clarè habetur *c. Episcopi. 4. de Reb. Eccles. alien. ibi, ad jus Ecclesiæ revocabit.* & in terminis *c. 1. de Testament.* sub cujus finem Gregorius Papa, non III. ut vulgatæ lectiones habent, sed I. sive Magnus, non Antonio, ut eadem sonant, sed Anthemio Campaniæ Subdiacono, ut eruditè ostendit Emmanuel Gonzalez *inc. 1. cit. n. 1.* rescribens, *Quidquid, inquit, Ecclesiæ ante ipsius, Episcopi defuncti, Consecrationem fuisse cognoveris, vel in Episcopatus ordine prædictum Episcopum acquisivisse, in ejusdem Ecclesiæ Dominio conservetur.*

Ratio de iisdem Ecclesijs & Monasterijs est; quia ejusmodi res & bona, Fidelium liberalitate, oblata & donata sunt ipsis Ecclesijs,

clesijs, licet intuitu honoris, & cultûs divini ac salutis animarum, ut scilicet in ipsis Divinorum Ministeriorum celebratio, administratio Sacramentorum, & verbi Divini prædicatio stabili-
retur & augetur; & Ecclesiæ Ministri, per quos functiones illæ obeuntur, congruam sustentationem laborumque remunerationem acciperent, & quod superest, in alimenta pauperum
12 erogaretur. Vnde ejusmodi rerum Dominium quantum vis penes Clericorum aut Religiosorum Collegia & Communitates sit, non tamen omnino est absolutum, sed affectum onere atque obligatione, eas non nisi in Ecclesiæ vel Monasterij, hoc est, ipsius Collegij aut Communitatis necessitates utilitatésque, ad cultum Divinum, salutemque animarum, & egentium alimenta impendendi. Molina cit. disp. 142. n. 9. & Castro Palao Tract. 31. disput. unica. p. 7. §. 3. n. 2. in fine.

Haftenus de Ecclesiarum & Monasteriorum Dominio dicta confirmat cit. Sarmiento n. 21. in fine ex eo; quòd una Ecclesia Monasterium &c. contra Ecclesiam vel Monasterium aliud præscribat c. Illud 8. & de Præscript. ex iisque una subjecta sit alteri, & inter eas detur servitus Realis, non obscuro argumento rerum præscriptarum, subjectarum, servientium Dominiij ipsis competentis juxta L. Tria prædia 31. ff. de Servitut. Rustic. præd. L. Usucapio 3. junctâ Glossa V. eodem ff. de Usurpat. & Usucap. &c.

13 In contrarium allata veri speciem majorem, quàm vim habent; quia imprimis can. 1. & can. Qui abstulerit cit. ejusmodi bona non tantum Christi, sed etiam Ecclesiæ Res appellantur.
14 Deinde quia Res, Dos, Pecuniæ, Bona & Patrimonium Christi, & Dei vocantur, non quòd in ejus speciali Dominio, sed ejus intuitu & cum onere, ut in Divinum cultum impenderentur, Ecclesijs aut Regularium Congregationibus oblata sint: vel quòd Christo donentur in ejus ministris, juxta illud, Quamdiu fecistis uni ex his fratribus meis minimis, mihi fecistis Matth. 25. v. 40. Et denique quòd, cum Christus, quæ Homo, Supremum Caput, & Sponsus sit Ecclesiæ Universalis, & Particularium etiam, ex quibus

quibus illa coalescit, ea, quæ his quasi in dotem, & istius intuitu oblata sunt, quodammodo Res & Bona ipsius censentur & vocentur. Molina *dispnt. cit. n. 7.*

Neque ad propositæ dubitationis resolutionem aliquid conferunt Vulgi sermonibus trita Rerum & Bonorum Ecclesiasticorum appellationes; quia ejusdem usu non minùs receptæ sunt phrasæ: quibus eadem ad ipsam Ecclesiam, Capellam, Monasterium zu dem Gottshaus/Kirchen ic. dicuntur pertinere, eorùmque Administratores der Kirchen Pfleger/Pröbst/Verwalter ic. vocantur.

ARTICULUS II.

De earundem Rerum Administratione.

SUMMARIUM.

1. *Papa est universalis Administrator omnium;*
2. *Episcopi propriarum tantùm Ecclesiarum,*
3. *Et suorum Monasteriorum Abbates.*
4. *Saltem Confirmati:*
5. *Electi ferè non nisi jure speciali:*
6. *In locis ab Italia remotis etiam Communi, si ipsorum Electio fuit concurs.*
7. *Conciliatio c. Nihil 44. & Extravag. 1. inter Com. de Electione.*
8. *Illius dispositio non afficit Postulatos.*
9. *In concordia Electorum acta valent, quantumvis postea Electio cassetur.*
10. *Pralatorum Administratio extenditur ad lites.*
11. *Etiam sine Capitulo proseguendas:*
12. *Etsi huic Pralati consensu sit opus.*
13. *L. ait Prætor 7. §. 2. ff de Jure delib. non obstante.*
14. *Rectè tamen Pralatus adhibet consensum Capituli.*
15. *Casus, quibus hoc sine illo agit.*
16. *Abbatibus in Administratione*

17. Quarum tamen potestas multum est restricta. 18. Et Superiorum Localium in Ordinibus Mendicantium. 19. Uti & Rectorum Parochialium & Hospitalium.

Rerum, Bonorum & Jurium; non tantum ad Romanam, sed inferiores etiam Ecclesias, Monasteria, aliaque Sacra & Religiosa loca quaecunque pertinentium, supremam, generalem, & à Deo immediatè constitutam Administrationem penes summum Pontificem esse: & penes hunc, de ijs non solum privatis proprietarum Ecclesiarum &c. sed publicis etiam universalis Ecclesiae necessitatibus exigentibus, aut utilitatibus suadentibus, disponere liberè posse D. Thomæ 2. 2. q. 100. art. 1. Navarri de Reddit. Ecclesiast. quest. 1. monito. 40. n. 6. & 8. aliorumque Theologorum & Canonistarum communis sensus & doctrina est.

2 Post Papam autem & ab isto, ipsis Communicata Rerum & Bonorum Ecclesiasticorum Administratio & Dispensatio competit Episcopis, aliisque Prælatiis Secularibus Confirmatis *can. Quis quis §. Omnium 12. q. 2.* Vti etiam Abbatibus, Præpositis & cæteris Monasteriorum, aut Congregationum Regularium Prælatiis. *can. Nullam quest. 2. cit.* ubi Pelagius Papa, *Universa* inquit, *quæ ad Divini cultus reverentiam vel ad utilitatem Monasterij pertinent, Abbatis sollicitudo, ad quem potestas tota pertinere convenit, debet adimplere: c. Edoceri. 21. de Rescript.* ibi, *Cum Prælati Regulares ex officio suo teneantur Congregationum suarum negotia procurare.* Similia habentur *c. Fraternitatem 2. de Donationibus Monachi. 2. &c. Cum ad Monasterium 6. de Statu Monach.* & in Regulis variorum & antiquissimorum Religiosorum Ordinum, S. Basilij *Regula 7. & 8* S. Augustini *in princip.* ibi: *Sint vobis omnia communia & distribuantur unicuique vestrum à Præposito vestro;* S. Benedicti passim, & præsertim *cap. 66.* ubi S. Patriarcha dissertis verbis, *Nos, inquit, providemus expedire propter pacis charita-*

charitatisque custodiam in Abbatis pendere arbitrio Monasterij
Ordinationem & aliorum.

Dixi, *Confirmatis*; cum, quia Administratio, præsertim Rerum
temporalium, non est actus Ordinis: ac proinde Episcopis aliis-
que Prælati*s* Confirmatis competit ante Consecrationem vel Be-
nedictionem, arg. *c. Nosti. 9. c. Transmissam. 15. de Elect. & Electi
potest.* Gloss. in *c. Nosti. cit. V. Confirmata* Panormit. in *c. Trans-
missam. cit. n. 3.* & ibi Barbosa *n. 3.* tum verò; quia ad Prælatu-
ras tantum electis, ante Confirmationem Administratio tam in
Temporalibus quàm Spiritualibus interdicta est, *c. Nosti. cit. c.
Qualiter 17. de Elect. c. Avaritie 5. eodem Tit. in 6.* quo postre-
mo textu Electis, qui etiam Oeconomi vel Procuratoris nomine,
vel quocunque alio titulo, Ecclesiarum, ad quas electi sunt,
Administrationi se ingerere præsumunt, jure, si quod per Ele-
ctionem ipsis quæsitum fuit, eò ipso privantur, & *Extravag.
Injuncta, eodem Tit. inter Communes,* quâ à Bonifacio VIII. va-
riæ pænæ decernuntur in eos, qui promoventur à Sede Apo-
stolicâ, si ante literas super sua promotione receptas admini-
strent.

Sed, etsi hæc ita se omnino habeant, aliquando tamen
Administratio licita est etiam Electis, non tantum, si illa fiat
cum speciali licentia, quam à Sede Apostolica peti, & cum *Pla-
cet*, ut vocant, obtineri consuevisse notat Lud. Engel *Colleg. Ju-
ris Canon. lib. 1. Tit. 6. n. 51.* Sed etiam vi Consuetudinis, ut
cit. Author advertit: & multò magis vi Privilegij Apostolici: vi
cujus ad valde remotas, scilicet ultra Italiam sitas, & Sedi Apo-
stolicæ immediatè subjectas Ecclesias in Concordia (hoc est, vel
unanimi omnium, vel saltem majoris Capituli partis consensu,
& parte minori contradicendi justam causam non habente, *Lai-
man in c. In Causis 30. de Electione n. 4.*) Electis administrandū
facultas, exceptâ Alienatione, dispensativè indulgetur est. *c. Nihil
44. §. Caterum de Elect. & Electi potest.* Cujus textus dispositio-
nem etiam confirmet praxis Indiæ, in qua ad Episcopatus à Re-

ge Catholico solùm præsentatos ea, quæ Jurisdictionis sunt, exercere, testis est Emmanuel Gonzalez *in c. Nosti cit. n. 8.* & in Germania nostra etiam observari posse *in c. Nihil cit. tradit Laiman n. 12. Wagnereck V. Ultra Italiam & Prosper Fagnanus n. 19.* præsertim, si Administrationem Capituli præjudiciosam fore appareat. Rectè tamen *citt. Interpp.* advertunt, Prælatos eâ facultate uti, etsi possent, plerumque non solere; ideòque, dum Confirmatio sequatur, vel specialis licentia obtineatur, Administrationem in Temporalibus Capitulo, vel ab hoc deputato Oecono-
relinquendam.

7 Neque, ut videri potest, huic doctrinæ adversatur *Extravag. Injunct. cit.* quâ tanquam Jure posteriore, dispositionem §. *Ceterum cit.* quoad Electos, quorum Confirmatio ad Sedem Apostolicam, ut Episcoporum in Germania, immediatè spectat, sublatam existimat Passerinus *Tractatu de Elect. cap. 33. n. 35. arg. c. Ut animarum de Constit. in 6. & l. Sed & posteriores. 28. ff. de Legibus* Sed probabilius est contrarium; partim quia *Extravag. cit.* damnatur Administratio suscepta ex temeraria præsumptione: cujusmodi non est concorditer Electorum in locis ab Italia remotis; cum ab istis suscipi præsumatur propter Ecclesiarum, ad quas electi sunt, necessitatem §. *Ceterum cit.* partim verò; quia dispositio Generalis, præsertim Pænalis, qualis est *Extravag. cit.* non includit casum specialem licitum, cujusmodi est dicta Administratio Electorum in locis ab Italia remotis §. *cit.* permessa, ut *in cit. Extravag. Glossa V. Præsumant & in addit. notat.*

8 Neque secundò sequitur Administrationem etiam permis-
sam in Concordia Postulatis; quòd Postulatio Electioni æqui-
parari, & iisdem ferè regulis soleat definiri; quia hoc verum
duntaxat est, quando utriusque eadem ratio est: quod in casu
nobis proposito non contingit; cum Electo jus & actio competat
ad Prælaturam, non autem Postulato: qui propterea tantùm ni-
titur Officio Superioris, Postulationi non Confirmationem debi-
tam

tam ex justitia, sed Admissionis duntaxat gratiam impendentis, Panormit. *in c. cit. n. 7.* & ibi Laiman. *n. 8.*

Neque tertio sequitur, ab hujusmodi ad Prælaturam in Concordia Electo administrante acta, casu, quo ejus Electio, ob defectum personæ vitium, vel defectum Solennitatum *c. Quia propter 42. de Electione* præscriptarum rescinditur, vel irrita declaratur, irrita etiam declaranda vel rescindenda esse; cum enim robur & firmitatem obtineant acta ab eo, cujus Electio jam est confirmata, quantumvis postea detecto vitio à Prælatura removeatur, ut *in c. Nihil cit. cum Ant. de Butrio n. 34.* docet Laiman. *n. 10.* non est, cur sustineri nequeant, quæ juxta *cit. c. §. Ceterum* gesta sunt ab Ultramontano ad Prælaturam in Concordia electo. Sed hanc rem magis expeditam reddet distinctio *l. cit.* tradita à Laimanno; vel enim, inquit hic Doctor, ejusmodi à Prælatura remoti Electio (eadem ferè ratio est Confirmationis) per sententiam v. g. ad unius vel plurium ad eam, cum possent & deberent, non vocatorum instantiam irritata? vel irrita fuit ipso Jure, quòd v. g. Persona irregularis, aut in ejus Electione adhibitæ non sint ad valorem necessariò requisitæ solennitates? Si prius: non est, cur ab eo, saltè antequam de non vocatorum contemptu ageretur, gesta subsistere inficiemur. Si posterius, & personæ Electæ vel Electionis vitium publicè notum; ab eo gesta ob defectum potestatis irrita: Si verò omnino occultum aut saltem publicè ignoratum fuit, valida sunt, ut *in c. cit. cum Glossa V. Administrant* Ant. de Butrio *n. 27.* Innocentio *n. 3.* & Panormitano *n. 11.* docet Pirrhing, *Method. Jur. Canon. lib. 1. Tit. 6. n. 300.* & ratio est; quia hoc ipso, quòd gesta sint autoritate *c. §. cit.* ultra Montes in Concordia Electis Administrationem concedentis, & intervenerit communis error sive ignorantia defectus, Ecclesia defectum potestatis, in Electo aliàs deficientis, supplevit propter publicam necessitatem aut utilitatem arg. *l. Barbarius 3. ff. de Officio Prætor. & can. Infamis 3. q. 7.* quorum textuum argumento probabilius valida sunt acta Prælati solum-

modo existimati etiam non habentis titulum coloratum, utcum Fulgoso in l. Barbarius cit. n. 13. Diana p. 3. Tract. 4. resol. 122. & Ludovic. Schildre de Princip. Conscientia form. Tract. 2. cap. 3. n. 42. & alij ab hoc relati docent.

10 Porro hujusmodi in Concordia Electis, aut saltem Confirmatis Administratio ad Ecclesiarum & Monasteriorum suorum res disponendas & negotia, non tantum extra, sed etiam in iudicio pertractanda se extendit, ita, ut Prælati tam Regulares, quam Sæculares pro ijs agere & respondere in iudicio possint: quod nemo facile inficiatur, & colligitur ex can. *Non dicatis*. 11. §. *Cum hujus*. 12. q. 1. c. *Edoceri cit. &c.*

An autem controversias Judiciales tractare ejusmodi Prælati soli, hoc est, sine consensu Capituli, aut Conventus sui, saltem quo ad bona huic & ipsis communia possint, dubium controversumque reddit Glossa c. cit. v. *Debeant*. asserens, sine hujusmodi consensu vel auctoritatis interventu Prælaturum in iudicio nec convenire posse, nec conveniri: idque suadere videtur paritas cum Capitulo vel Conventu, à quo in causis ad ipsum & Prælaturum communiter pertinentibus, actionem aut defensionem iudicalem suscipi sine assensu & auctoritate Prælati non posse, c. *Causam*. 9. De *Judicijs* decisum, & ratio est; quia ex una, Prælati Ecclesiæ vel Monasterij sui res immobiles aut mobiles pretiosas alienare nequeunt sine consensu Capitularium can. *Sine exceptione*. 12. q. 2. c. 1. c. *Cum vos*. 3. c. *Tua*. 8. &c. De *his, qua à Prælati &c.* ex altera verò parte, qui rem prohibetur alienare, eam in iudicium deducere non potest, ut regulæ generalis instar traditur, & desumitur ex l. *Ait Prætor*. 7. ff. de *Jure deliberandi*, cujus §. 2. *Labeo Absurdum*, inquit, est, *ei, cui alienatio interdicitur, actiones exercere.*

11 Sed melius super ejusmodi Bonis & Juribus communibus in iudicio agere & respondere, si ardua aut magni momenti causa non sit, Prælaturum sine Capituli aut Conventus sui consensu posse in c. *Edoceri cit.* defendunt Panormit. n. 6. Felinus n. 2. Barbo-
sa

sa n. 2. Gonzalez n. 2. & alij præsertim Interpretes passim, id colligentes ex *cit. c. Cùm olim. 17. de Restitut. Spoliat. c. Auditis. 15. de Prescript. Rationem reddunt; quia Prælati, juxta dicta, habent liberam & generalem Administrationem rerum communium Ecclesiarum suarum vel Monasteriorum, à SS. Canonibus sibi permissam. §. Omnium can. Nullam c. Edoceri *cit. &c.* cujusmodi Administrationem à Jure obtinentes in judicio agere & conveniri possunt, ut patet in Tutore, qui pro bonis pupilli. *l. 1. §. 2. l. Si Tutor 2. ff. de Administ. Tut.* Andr. Gaillius *lib. 2. observat. 108. n. 8* & in Patre; qui pro Bonis Adventitijs filij familias agere & respondere in judicio possunt, *l. 1. Vers. Parentes de bonis maternis.* Quibus sicut honorabiliorem, ita amplio- rem potestatem in Ecclesiarum vel Monasteriorum suorum rebus Prælati habent, ut cum Glossa observat. *Panormit. cit. n. 6.**

Quare hac in re lata disparitas est inter Prælatum & Capi- 12
tulum seu Conventum; quia rerum ipsis communium libera Ad- ministratio, cui agendi jus coniunctum est, penes illum, non Capitulum residet Ecclesiæ Prælaturâ non vacante; cùm illius Caput sit Prælatus, cui Capitulares tanquam membra subiiciuntur *can. Scire debes 7. q. 1. c. Novit 4 De ijs, quæ à Pralat. &c. c. Requisivisti. 15. de Testament.* Felinus *in c. Edoceri cit. n. 3.*

Neque aliud ratio, & in qua hæc fundatur, Regula persua- 13
det; quia imprimis non desunt, qui apud Laiman *in c. cit. n. 10.* existiment *l. Ait Prator §. 2. cit.* ex qua Regula illa desumitur, contineri casum specialem: quo hæres, dum de adeunda hæreditate in deliberatione versatur, ex illa sicut alienare, ita in judicium aliquid deducere non potest; cùm, hæreditate nondum aditâ, rerum nec Dominium habeat, nec à Lege concessam Administrationem. Deinde quia, etiamsi in aliis etiam casibus locum habeat, tamen non procedit in iis personis, quæ non proprio, sed alieno, ut Prælatus, Ecclesiæ vel Monasterij nomine in judicio agunt *Panormit in c. cit. n. 6.* Denique quia, si ejus veritas esset universalis, Prælatus, qui sine consensu Apo-

stolico vi proprii juramenti, & *Extravag. Ambitiosa inter Communes de Reb. Eccles. alien.* ubi hæc usu recepta est, non potest alienare, sine ejusmodi consensu agere in judicio vel respondere non posset: uti etiam Pater & Tutor; quia ille Bona Adventitia Filij, iste verò Pupilli res plerásque alienare non potest, contra *ll. citt. text.*

14 Et si verò administrandi agendique libera potestas de Jure competat Prælatis, tutius tamen, & propter autoritatem Glossæ in contrarium allatæ, etiam consultum est, ut ad alicujus momenti negotia expedienda, & super Ecclesiarum rebus ortas lites in judicio prosequendas consensus vel saltem consilium Capituli adhibeatur, ut præter alios notat Laiman *in c. Edocerè cit. n. 10.*

Rectè etiam iste aliique DD. excipiunt imprimis casum, quo ardua & magni momenti causa v. g. de Ecclesiæ vel Monasterii subjectione, ejus dignitatis diminutione, limitum restrictione in judicio est pertractanda; tum enim Prælato actionem aut defensionem suscipere volenti Capitulari consensu opus est secundum omnes teste Felino *cit. n. 3. V. Prima.* Deinde casum, quo Capitulum vel Conventus ageret pro recuperatione rerum Ecclesiæ vel Monasterii malè alienatarum, præsertim si eam negligeret Prælatus: uti etiam, quo lis esset super rebus à Prælaturæ bonis omnino separatis, & Capitulo vel Conventui specialiter attributis, etiam quò ad Administrationem; utroque enim hoc casu agere & respondere Capitulum sine Prælati consensu potest secundum *cit. Panormit. n. 6. & 7.* nisi causa esset ardua, hæc enim etiam cum de bonis separatis agitur, neque à Capitulo sine Prælato, neque ab isto sine illo expediri potest secundum Regulam ab eodem Panormit. *in Clement. 2. De Reb. Eccles. alien. n. 2.* traditam & receptam à Felino *l. cit.*

16 Abbatibus, aliisque Religiosorum Prælatis quò ad omnia, quorum sexus fæmineus capax est, ferè æquiparantur Abbatis, & his similes Monialium Monasteriis Præpositæ Feminae, ita
ut

ut, sicut illi, ita etiam ista Monasteria sua vel Conventus, Bona & Jura ad illa pertinentia administrare, illorum negotia procurare, & super illis per constitutos procuratores agere, & respondere in iudicio de Jure possint, Glossa in *c. Dilecta* 12. *v. Jurisdictione de Majorit. & Obed.* Panormit. in *c. Continebatur*. 2. *De ijs, quæ à Prælat. n. 4.* Navarrus *Comment. 3. de Regul. n. 4.* Ascanius Tamburin. *De Jure Abbatif. disput. 32. quest. 13. n. 2.* & Hyacinth. Donatus *Tom. 4. Prax. Regul. tract. 8. quest. 16.*

De Jure, inquam; quia istarum auctoritas & administrandi ¹⁷ potestas à specialibus Ordinum Regulis & Consuetudine multum est arctata: & hodie passim non tantum à Conventus sui Monialium consensu, sed Superioribus suorum Ordinum Prælati aut Diocesium Ordinarijs, in plerisque alicuius momenti negotiis pendent, ut cit. Tamburin. *n. 3.* observat.

Eodem modo, & Jure speciali in Monasteriis Virorum, re- ¹⁸ rum communium Administratio & super iis agendi facultas non ita libera, sed restricta est, Prælati aliisque eorum Præpositis, præsertim in Religionibus Mendicantium: in quibus Locales superiores v. g. Priores, Rectores, Guardiani à Præpositis Provincialibus; isti verò ab uno totius Ordinis Generali, tanquam à Capite, sicut, quò ad Jurisdictionem Potestatemque in sibi subditos Regulares exercendam, ita etiam, quò ad Ecclesiarum, Monasteriorum & Collegiorum, Rerumque & Jurium ad ea pertinentium Administrationem pendent. Quanta autem huiusmodi Subordinatorum tam Provincialium, quàm Localium Superiorum cuiusque administrandi potestas sit, non tam ex Comuni, quàm speciali Jure, sive cuiusque Religionis Constitutionibus, Privilegijs, & receptis Consuetudinibus est desumendum. Et quidem in Societate Jesu, cuius Subordinati Superiores à Supremo sive Præposito Generali plurimum dependent, Suarez *Tom. 4. De Relig. Lib. 10. cap. 5. n. 6. Ad cognoscendam*, inquit, *uniuscujusque Prælati facultatem, utendum potius est affirmativâ*

mativâ quàm negativâ Regulâ, id est, id unumquemque posse, quod sibi concessum est, non verò, quod sibi non est prohibitum.

19 Prælati Sæcularibus Episcopo inferioribus similem Ecclesiarum suarum, Rerumque ad eas spectantium Administrationem; ac proinde super iis actionem, defensionemque Rectoribus Parochiarum, & in his Canonicè institutis Vicarijs Perpetuis eum Felino *in c. G. Perpetuus: 12. de Fide Instrument. n. 4* tribuunt Wagnereck *in Exegetic. Edocerit. Not. 6. & cit. Pirthing Tit. 1. à n. 34.* & obtinere Rectores Hospitalium, aliorumque Piorum Locorum auctoritate Episcopali erectorum, supponi videtur *Clement. 2. de Relig. Domib.* Quamvis illorum, & istorum potestas hodie non sit ita libera & absoluta, multumque pendeat ab Episcopis, & in multis locis à Principibus aut aliis Magistratibus Sæcularibus: imò multarum Parochiarum Res Temporales in pluribus Provinciis, Germaniæ præsertim nostræ, administrantur per sæculares vulgo die *Kirchen-Pröbst / Kirchen-oder Heiligen Pfleger* / ut ex *Recessu Concordatorum* inter Serenissimos & Potentissimos Principes Baviaræ nostræ ex una, & Diocesum Ordinarios ex altera parte 1583. initorum *art. 1 §. Damit* aber constat: & de rebus ad illas, & alias Ecclesias & Capellas pertinentibus Contractus cum Ecclesiastici & Sæcularis Magistratibus consensu celebrentur, ut in iisdem *Concordat. Art. 5. §. 3ten* Contracten habetur.

ARTICULUS III.

De Rebus, quarum libera Alienatio Prælati est prohibita.

SUMMARIUM.

1. Res Ecclesiarum sine causa alienari nequeunt etiam à Papa,
2. Illarum non Domino, sed Administratore,
3. Non

3. Non adstricto ad Solennitates;
4. Neque LL. aut Pœnis Ecclesiasticis obnoxio.
5. Significatio Vocam Papa & Roma.
6. Expositiones difficillimi text. Can. Non liceat. 12. q. 2.
7. Papâ inferiores Pralati liberè non alienant Immobilia,
8. Spectato Jure Imperiali,
9. Gregorij IX. Authoritate & usu approbato;
10. Jure Ecclesiastico Antiquo;
11. Recentiore Constitutionum Apostolicarum;
12. Et Decreto Congreg. Card. Trident. Interpp.
13. Ratio prohibita Alienationis Immobilium.
14. Idem prohibentur alienare Mobilia Pretiosa.
15. In specie oppida, castra, prædia &c.
16. Ususfructum & Redditus annuos,
17. Jura & actiones ad illa.
18. Pretiosam Ecclesia supellectilem,
19. Reliquias SS. insignes,
20. Bibliothecam,
21. Servos, sive Mancipia Ecclesiastica,
22. Præsertim Rustica;
23. Integros greges, armenta,
24. Alias res solitas fructificare.
25. Quæ Pretiosa, desumendum à Consuetudine,
26. Pralato permittente Pretiosorum Commutationem &c.
27. Pecunia inter Mobilia censetur,
28. Nisi ad Mobilium Emptionem destinata sit,
29. A Donato Testatore &c. non ab ipso Pralato:
30. Vel ad futuras necessitates in Ecclesia thesauro asseruetur.

Rerum Ecclesiasticarum liberam, & justâ causâ destitutam Alienationem Prælatis, aliisque Ecclesiarum, Monasteriorum, aliorum Sacrorum, aut Religiosorum locorum Administratoribus quibuscunque, & ipsi etiam summo Pontifici non permissam cum Navarro *Comment. de Spolijs Cleric.* §. 2. à n. 2. Archidiacono *in can. Non liceat* 12. q. 2. Turcremata *in can. Videntes causâ & quest. eâdem n. 5.* Panormit. *in c. Constitutus* §. de Religios. Domib. n. 15. docent Redoanus de Rebus Ec-

C

cles.

cles. non alien. Rubr. 30. casu. 4. n. 15. Bonacina Tract. eodemq. unica p. 5. §. 1. & 2. & Donatus Tom. 1. Prax. Regul. p. 2. Tract. 14. q. 27. d. n. 1. idque non solum propter Juramenta, quibus, imprimis in sua Promotione ad apicem Cardinalatus: dein occurrente Sedis Apostolicæ vacatione in Conclavi: & demum in suæ personæ ad summi Pontificatus fastigium Assumptione, Coronationeque, se Ecclesiæ bona non alienaturum, in eorumve alienationem non consensurum promittit, teste Fran. Leone
 2 *Theaur. Fori Eccles. p. 1. cap. 15. n. 1. in fine. sed etiam, quod Rerum Ecclesiasticarum ipse, non Dominus, sed Administrator, Conservator, & Dispensator sit, secundum receptam doctrinam D. Thomæ. 2. 2. q. 100. art. 1. ubi ad 7. ait. Quamvis enim Res Ecclesia sint ejus, Papæ, ut principalis Dispensatoris, non tamen sunt ejus, ut Domini & Possessoris, qui possideat nomine sui ipsius, sicut Laici communiter possident bona sua: quæ posteriora verba addit Donatus q. cit. n. 2. quia Rerum Ecclesiasticarum Dominium, præsertim omnino absolutum, à Christo ipsi traditum nusquam habetur; ac proinde illarum tantum habet Administrationem: quæ, quantumvis plena, & à potestate humana quacunque independens sit, constricta tamen est à Lege Divina & Naturali, cum ad Romanæ, aliarumque Ecclesiarum &c. Res, in suam, & Ministrorum Ecclesiasticorum sustentationem, Ecclesiæ Necessitates, Utilitatesque, Fidei Christianæ, & Catholicæ Religionis Conservationem, Defensionemque, & Propagationem, bene meritorum Remunerationem, Pauperum aliorumque egentium, alimenta &c. impendendas obligante juxta can. Aurum. 12. q. 2. & illud Christi: Petre pasce oves meas. Joan. 21.*

3 *Justâ autem causa interveniente, Romanæ & inferiorum Ecclesiarum &c. Res alienare hoc ipso, quod potestate & lege humanâ quacunque superior sit. can. Cuncta &c. 9. q. 3. sine ulla solennitate potest.*

Neque, ut videri potest, hujusmodi summi Pontificis alienationi

nationi obstat famigerata, & perquam difficilis Constitutio Symmachi Papæ, qui, *Non liceat*, inquit, *Papæ pradium Ecclesia alienare aliquo modo pro aliqua necessitate: nec in Usufructum rura dare &c.* constitutâ poenâ, *ut venditor honorem perdat, & qui subscripserit, Anathema sit cum eo, qui dedit, vel qui recepit &c.* *can. Non liceat 12. q. 2.*

Non, inquam, obstat; quia Symmachus Successori suo imperare, ponere legem, sive Jus dicere non potuit, neque voluit; cum par in parem imperium non habeat per text. *c. Innotuit 20. §. Quamvis de Electione & l. Nam Magistratus 4. ff. de Recept. Arbitr.* multò minùs ligare eum voluit, aut potuit Excommunicationis, vel aliâ Censurâ; Navarrus *Manual. cap. 27. n. 17.* & Suarez *de Censur. disp. 5. sect. 1. à n. 27.* partim quia hæc ferri in eos duntaxat potest, qui potestati Ecclesiasticæ sunt subjecti Vgolinus *de Censur. Tab. 1. cap. 17. §. 6. à n. 4.* Papa autem ulli Humanæ potestati subjectus non est *can. Nemo, can. Aliorum & seqq. q. 3. cit.* Partim verò quia Papæ, etsi legibus Ecclesiasticis, ipsi & reliquis Fidelibus, quoad materiam, communibus, quoad vim Directivam astringi concedatur, ut non pauci DD. volunt propter *Vulgata, Patere legem, quam tu ipse tuleris c. Cum omnes 6. de Constitut. & digna vox est Majestate regnantis, legibus alligatum se Principem profiteri. l. Digna 4. C. de LL.* illis tamen, quamdiu Papatum retinet, non subicitur quoad vim Coactivam: ad quam Censuras aliâsque poenas Ecclesiasticas pertinere, non est, qui inficietur, *citt. Navarr. Vgolinus à n. 8. & Suarez n. 27.*

Huic autem doctrinæ, ne *alleg. can. Non liceat* textus ad-
versaretur, varias ejus expositiones Interpp. excogitarunt. No-
bis placet gemina Barbolæ *in can. cit. n. 5.* quas priusquam de-
mus, notandum est, nomine *Papæ*, quæ Græca vox est, & Patrem
significat, non solum Romanæ & Universalis Summum, Pontifi-
cem, sed Græcæ Patriarchas, imò inferiorum etiam Ecclesiarum,
& simplices Episcopos vocari à SS. PP. consuevisse, ut constat ex
pluribus Epistolis S. Hieronymi, Augustino Papæ inscriptis, &

eruditè ostendit Tholosanus *Syntag. lib. 15. cap. 2. n. 13.*

Nomine etiam *Roma* non tantùm cum adjectivo *Nove* secundùm *can. Constantinopolitana dist. 22. & Novell. 70. cap. 1.* sed etiam simpliciter prolato Constantinopolim fuisse appellatã, cum eodem *cap. 5. n. 7.* tradit Florimund. Remond. *in Fabula Joanne Papa cap. 25. n. 3.* Quin eodem nomine etiam Toletanam & Valentinam Hispaniæ Vrbes nuncupatas, testes sunt Molina *de Primogenijs Hisp. lib. 1. cap. 2. v. 11.* & Joan. Vassæus *Chronic. Hispania tom. 1. cap. 10.* unde

6 Prima. *can. Non liceat cit.* interpretatio est, ibi nomine *Pape* intelligi solos Prælatos Romano Pontifice inferiores: quam Barbosa *l. cit.* defumit & firmat ex eo; quòd textu illo Rerum Ecclesiasticarum Alienationes pro quacunque necessitate prohibeantur; quæ prohibitio afficere nequit summum Pontificem, de ejusmodi rebus, exigente aut suadente justã causã, liberè & licitè disponentem arg. *c. Licet. 2. de Præbend. & Dignit. in. 6.*

Altera, & magis communis est; quòd, etsi *can. cit. Pape*, nomine veniat summus Pontifex, eique alienatio, non pro qualibet, sed exigentis tantùm Ecclesiæ necessitatis aut utilitatis suadentis, vel alia simili justã & rationali causa permittitur, id tamen non proveniat ex Symmachi, aut Alterius cujuscumque Antecessoris, sed ex dictamine propositã ab illo Legis Naturalis: quã sine justã causa hujusmodi res Ecclesiasticæ quocunque modo alienate, non minùs, imò multò magis, quàm inferiorum Ecclesiarum Episcopi, aliique Prælati & Administratores, Romanus Pontifex prohibetur per tradita à Turrecremata in *can. cit. n. 3.* Ægid. Bellamera *ibid.* & Redoano *Tract. cit. Rubrica 30. casu 4. n. 11.* Anathema autem sive Excommunicationem, & ceteras pœnas *can. cit. V. Quæ lege* decretas non ad Papam in casu non licito alienantem, sed eo inferiores Ministros, Custodes & Administratores Rerum Ecclesiasticarum, istas illegitime vendendo, donando, aut quovis alio modo alienantes spectat, ut cum *cit. Turrecremata n. 4.* advertit *cit. Barbosa n. 5.*

Supre-

Supremo autem hoc Inferioribus Ecclesiarum, Monasteriorum, aliorumque Sacrorum, & Religiosorum Locorum Prælatibus, Rectoribus, & Administratoribus, exigente etiam, aut suaudente justâ causâ, interdicta sine Canonicis Solennitatibus præcipuè est Alienatio Rerum sive Bonorum Immobilium.

Jure quidem Civili ab Imp. Leone & Anthemio, qui *l. Jubemus* 8
21. C. de SS. Eccles. voluerunt nulli esse facultatem fundos, vel
prædia, sive Urbana, sive Rustica, Res postremò immobiles, sub cuiuscun-
que Alienationis specie, ad quamcunque transferre personam.
 Quæ, ut vocatur *Leonina*, & Ecclesiam solùm Constantinopolitanam spectans prohibitio imprimis ab Anastasio, ejusdem
 Orientis Imp. latâ lege *ad loca foris posita*, sive Ecclesias extra
 Urbem & Sedem Imperatoriam sitas & Constantinopolitano
 Patriarchæ subjectas secundùm *Novell. 7. princip. V. Ab Ana-*
stasio: deinde à Justiniano utriusque Successore ad quascun-

que Ecclesias, Monasteria, aliâque Loca Pia & Religiosa ubique
 terrarum existentia extensa est, ita ut illorum Res Immobilis
 vendi, donari, commutari, aut quocunque alio modo, & in
 quamcunque personam alienari non posset, quin memoratâ
 Leonis Constitutione latæ pœnæ incurrerentur. *Novell. cit. §.*
Nos igitur §. Quia verò Leonis pia memoria §. Si verò in perpetuum.
Novell. 46. princip. V. Nuper igitur & Novell. 120. &c. ex
 quibus Constitutionibus *l. Jubemus cit.* subjecta *Auth. Hoc jus*
porrectum, est desumpta teste Gonzalez in *c. Nulli 5. De rebus*
Eccles. alien. n. 7. Denique eadem prohibitio Leonina ab
 Ecclesia approbata, & quasi Canonizata est: non quidem, ut
 aliqui volunt. *can. Ea enim aut can. Hoc jus porrectum 10. q. 2.*
 quia à Gratiano in Decretum relati textus reducendi sunt ad
 fontes, ex quibus sunt deducti, ac proinde *canones cit.* eam,
 quâ Justinianæ Codex pollet, hoc est Imperialis, & non Ec-
 clesiastici Juris obtinent Authoritatem per tradita à Gutierrez
lib. 1. Canon 22. cap. 21. n. 32. & Barbosa in *Prœem. Decreti*
Gratiani n. 10. sed à Decreto Concilij celebrati apud Sylvane-

Etum, à Gregorio Papal X. Decretalibus inserto & relato *c. Nulli cit.* atque insuper usu, sive consuetudine immemoriali Fori Ecclesiastici, *alleg.* prohibitionem Leoninam & *Auth. Hoc ius cit.* non minùs quàm summorum Pontificum Constitutiones & Decreta Conciliaria observantis, approbato Panormit. *inc. Nulli cit. n. 14.* & Pirrhing *Method. Jur. Canon. lib. 3. Tit. 13. n. 4.*

- ¹⁰ Canonico autem Jure, eorundem Immobilium à Solennitatibus absoluta Alienatio prohibita est *can. 1. can. Monemus 17. can. Quisquis 19. can. Quidquid 34.* ubi à Concilio Agathensi, quidquid Parochiarum Presbyteri de Ecclesiastici Juris possessionibus distraxerint, pro *inani haberi jubetur can. Sine exceptione 50.* quo relatus Leo Papa generaliter, & sine exceptione decernit, *Ne quis Episcopus de Rebus Ecclesia sua quicquam donare, vel commutare, vel vendere audeat &c. 12. q. 2.* Quibus textibus pro Immobilium Conservatione salubriter decreta *c. 1. c. Cum Apostolica 7. c. Tua 8. De ijs qua à Pralat. c. 1. c. Nulli liceat alienare Rem Ecclesia sua Immobilem 5. c. Si quis 6. &c. Unico in 6. Clement. Dudum: De Reb. Eccles. non alien. & omnium maximè Constitutione Pauli II. Extravag. Unic. inter*
- ¹¹ *Communes eodem Tit. relata confirmantur, & declarantur: & cum tempore accesserint imprimis Decretum PP. S. Synodi Tridentinæ sess. 22. cap. 11. de Reformat. Deinde Corpore Juris non clausæ varix Constitutiones Apostolicæ Leonis X. quæ incipit *Ad audientiam* 8. Id. Maij 1517. Julij III. quæ incipit *Cum sicut accepimus* 23. Maij 1552. Pauli IV. quæ incipit *Injunctum* pridie Id. Julij 1556. Pij V. quæ incipit *Et si de singulis* 11. Calend. Januarij 1569. Clementis VIII. quæ incipit *Ad Romani* 1592. editæ, & à Cherubino in *Bullar. Romano, Redoano Tract. cit. ad**
- ¹² *finem* Donato *E. cit. quest. 2. n. 5. &c.* relata. Et denique Urbani VIII. jussu 7. Septemb. 1624. editum, & earundem Rerum Temporalium, ad Monasteria, Conventus, Collegia, Congregationes, aliásque Religiosorum Domos pertinentium conservationem pertinens *Decretum S. Gongreg. Cardinal. Interpp. Concilij Tridentini: cujus mentio redibit p. 2. art. 5.* Hu-

Hujus, tam multiplicis & constantis prohibitionis ratio præcipua fuit, Necessitas & Utilitas Ecclesiarum, aliorumque¹³ Locorum Sacrorum & Religiosorum: quibus ad conservandam fabricam, congruam sustentationem, & salaria ministris præbenda, alendos pauperes, aliasque Necessitates sublevandas, omnino expediebat, imo necessarium fuit, conservari Bona Temporalia Immobilia *can. Si quis obiecerit 1. q. 3.* istorumque liberam, & ab omni Canonica solennitate absolutam distractionem Administratoribus prohiberi: sicut sine Legali solennitate prohibita Tutoribus & Curatoribus est Alienatio Rerum Immobiliium alicujus minoris *l. & §. 1. ff. De Reb. eorum, qui sub Tutela. & l. non est 2. C. de Prædijs minorum* Quibus non minus in hac re Privilegiatæ sunt Ecclesiæ *arg. c. 1. & c. Auditis 3. De in Integ. Restit.* propter periculum; ne Prælatorum, sæpe sibi & consanguineis suis plus æquo studentium, prodigalitate, & cæteris alienæ Administrationis vitijs facilè lædantur.

Iisdem Prælati Papæ inferioribus interdicta etiam est Alienatio Rerum Mobilium Pretiosarum, quæ servando servari¹⁴ possunt, *Extravag. Unica cit. & Decreto S. Congregat. n. 12.* relato, ad Ecclesias, Monasteria &c. pertinentia, sicut Immobilia, ita etiam Pretiosa Mobilia prohibentibus; & argumento *L. Lex que 22. ff. De Administ. Tut. Mobilium Pretiosorum Alienationem Tutoribus prohibentis.* Ratio est; quia Res Immobiles & Mobiles Pretiosæ pari passu ambulant: & quò ad difficultatem & solennitatem Alienationis æquiparantur *L. cit. & L. Sancimus 21. C. De SS. Eccles. Panormit. in c. Nulli cit. n. 8. & Stephan. Quaranta in summa Bullar. V. Alienatio Rev. Eccles. n. 24.*

Quare, etiam ex justa causa, de rebus ad Ecclesias, Mona-¹⁵steria &c. pertinentibus, sine Canonica solennitate alienari in specie nequeunt. Primò Oppida, Castra, Pagi, Villæ, Prædia, Fundi, & similia Bona, quæ habent Radicem & Corporalia vocantur *L. jubemus c. Nulli aliis que text. cit.*

Secundò V usufructus, Census seu Redditus, & Pensiones¹⁶ annuæ

annuæ ex re Immobili, prædio, fundo &c. provenientes, aliâque ejusmodi Jura incorporalia; quia propter stabilitatem & firmitatem suam Rebus Immobilibus accensentur; ac proinde eadunt sub liberæ Alienationis prohibitionem per *arg. c. Hoc consultissimo. 2. junctâ Glossâ V. jura de Reb. Eccles. alienan. in 6.* & expressum textum *Clement. 1. De Verb. signif. ibi, Cùm que annui Redditus inter Immobilia censeantur à jure. Quaranta V. cit. n. 26.* & *Barbosa De Officio Potest. Episc. Allegat. 95. n. 44.*

17 Tertiò Jura & actiones rerum Immobilium & Mobilium Pretiosarum Immobilibus æquiparatarum. Idem n. 46. & *Palao Tract. 12. Disp. unicap. 15. §. & n. 1.* cùm etiam ista Immobilibus accenseantur: & meritò; quia, ut bene *Gomez. Tom. 2. Var. cap. & n. 14.* talis judicatur actio, qualis est res, ad quam actio datur: & propterea, si quærat, an, quando Prælati nomine Ecclesiæ cedit actionem, Canonice solennitates requirantur, spectanda est res, ad quam illa datur; & siquidem ista Immobilis est, aut Immobili æquivalet, illarum interventu est opus: si verò Mobilis, & non Pretiosa sit, cedi liberè potest, ut ex communi & saltem in materia proposita, recepto *DD. sensu tradunt Azor p. 2. Instit. moral. lib. 9. cap. 1. q. 6.* & *Redoanus Tract. cit. Rub. 13. n. 15.*

18 Quartò Vasa aurea vel argentea, torques, tapetes & similia Templorum Ornamenta, auro, gemmis &c. intertextâ; & cætera magnæ æstimationis Supellex, quæ est de Thesaurò Ecclesiæ, eique propter materiæ pretium, artem vel antiquitatem, singularem confert splendorem; quia sunt Mobilia Pretiosa, *Lud. Engel Colleg. Jur. Canon. lib. 3. Tit. 13. n. 5.*

19 Quintò SS. Cælitum, non solum integra Corpora, sed aliæ etiam Reliquiæ insignes, v. g. Caput, Brachium, Manus, Pes alicujus Sancti, qui in magna apud omnes est veneratione; quippe, quæ auro, argento, gemmisque, & omni thesauro sunt pretiosiores teste *S. Chrylost. Homil. 8. de Laudibus S. Pauli,* præsertim, si muro inclusæ, aut aliter honorificè reconditæ essent;

essent; harum enim, uti & particularum insignibus reliquijs detractarum distractionem non facilè permitti, patet ex Praxi sive Stylo Curiaè Romanæ, eoque receptis Clausulis: & testantur M. Ant. Genuens. *Prax. Curiaè Archiep. cap. 71. n. 6.* & Riccius *Prax. Fori Eccles. p. 1. Decis. 63. n. 5.*

Sextò, Bibliotheca saltem copiosa, Tamburin. *de Iure Abbat. Tom. 3. Disp. 13. q. 2. n. 8. in fine,* & Lezana *summa 22. Regul. cap. 10. n. 4.* non singuli libri, præsertim destinati pro alijs melioribus, & utilioribus comparandis, nisi propter antiquitatem, aut aliam similem causam, Ecclesiaè vel Monasterio afferrent specialem utilitatem vel splendorem; huiusmodi enim, tanquam res Mobiles Pretiosa, Alienationi non solenni obnoxij non sunt, Donatus *Tract. cit. quest. 50.*

Septimò, Mancipia Ecclesiastica sive Servi, ex quibus, à Fidelibus, pro suorum peccatorum redemptione, donatis aut venditis Ecclesiasticum Patrimonium olim magnam partem sæpe constabat, teste Gonzalez *in c. Injustum 4. de Rex. Permut. n. 4.* & propterea, tanquam Pretiosa res, alienari prohibiti sunt *c. Episcopi. 4. de Reb. Eccles. alien. & c. Injustum. cit. & c.* exceptis ferè tribus casibus: & Primò quidem, si ejusmodi servi essent fugitivi: qui, quòd Ecclesiaè judicarentur inutiles, permutari, vel alio modo alienari poterant, per *text. can. Fugitivi. 12. q. 2. & c. Injustum cit.* Secundò à Prælate, qui Ecclesiaè de rebus suis tantundem contulit, vel acquisivit, manumitti, juxta collatæ rei modum, permittebantur *can. Injustum, can. Si quisqualibet & c. q. cit. can. Si Episcopus. 12. q. 5. c. Consensus. 3. & c. Episcopi cit. de Reb. Eccles. alien.* Tertiò Servi benemeriti, hoc est, qui insigne aliquod servitium Ecclesiaè, vel istius intuitu, Prælate præstiterunt, libertate donari poterant, ex concessione Concilij Agathens. *can. Si quos de servis q. 2. cit. relati Glosa & Turcremata ibi in princip.*

Octavò, Multò minùs alienari ab Ecclesiarum Prælati, & alijs Administratoribus poterant Mancipia Rustica, sive Servi

D

glebæ

glebæ aut fundo excolendo adscripti, per *tex. c. Nulli. §. cit. & Novell. 7. cap. 1.* quòd hujusmodi Mancipium sive Servus fundo quodammodo inhærere, imò ejus portio, sive pars quædam esse videatur; atque ita inter Immobilia connumeretur. *l. Jubemus cit. & l. Si quis inquilinos 112. ff. De Legatis. 1. Panormit. in c. Nulli cit. n. 2.* Menochius *Retinende possess. Remed. 3. n. 117.* & Molina *Tract. 2. de l. & l. disput. 465. n. 3.* cùm ejusmodi Mancipium, licèt naturaliter à fundo discretum corpus, pars tamen istius sit instrumentalis; ideòque terræ, ejus culturæ destinatum est, quodammodo membrum vocetur *l. Cùm satis 23. C. de Agricol. & Censit. &* ratione connexionis sequatur naturam agrorum & prædiorum, quibus cohæret, ut colligitur ex *l. Longæ. 3. ff. de Divers. & temp. Prescript. & eo;* quòd Judæi, quantumvis emere & retinere Christiana Mancipia, sive servos non possint *can. Fraternalitatem Dist. 54. c. Multorum. 2. Princip. & c. fin. de Judais,* Adscriptitios tamen, & ex eis Natos sive Originarios habere permittantur *c. Multorum cit. §. Hi verò. Panormit. ibi n. 1. Sylvester V. Judais, quest. 2. & Sanchez lib. 1. Moral. cap. 31. n. 31.*

23 Nondò, integri Greges ovium, Armenta boum &c. quia, propter continuam multiplicationem fœtuum, computantur inter Res mobiles Pretiosas, Immobilibus æquiparatas: & servando possunt servari. *§. Sed & gregis. 38. Instit. De Rerum Divisione,* etsi singula animalia distrahi liberè possint *cit. Genuens. cap. 75. n. 7. & Riccius Decis. 61.*

24 Decimò, generaliter aliæ Res, quæ Ecclesiæ, Monasterio &c. annuos fructus afferre, & servando servari, sive, ultra triennium durare consueverunt, secundum Gloss. in *l. Unic. V. Usucapione C. Si adversus Usucap. Azor. cap. 1. cit. q. 5. & Palao cit. §. 1. n. 2.*

25 Quanti autem valoris, ut Pretiosæ censeantur, esse debeant Res Mobiles, non satis constat; nam *cit. Palao,* ut centum aureorum valorem attingant, requirit: *Donatus Tract. cit. quest.*

quest. 48. n. 2. triginta: Diana p. 4. Tract. 4. Miscell. Resol. 227. viginti quinque aureis aestimatas, Pretiosas, & alienari sine solennitate prohibitas censeri: idque à S. Congreg. Cardinal. declaratum refert, etsi valde notandam moneat opinionem Palai.

Nobis hac in re attendenda videtur Praxis, & Consuetudo: quæ in una Provincia plùs, quàm in alia: & plùs Episcopis quàm alijs Prælatis: & ex his ijs, qui S. R. I. Principes aut Status sunt, plus quàm alijs indulget: & Prælatis Calicum, aliorumque vasorum aureorum & argenteorum, & aliorum ejusmodi veterum, quantumvis notabilis pretij, Ornamentorum Commutationem pro novis permittit; quòd talis Commutatio, cum non nisi in bonum Ecclesiæ intendi soleat, ferè obnoxia non sit periculo damnificationis, ut advertit cit. Engel. n. 5.

Neque, ut arguit Quaranta V. cit. n. 24. obstat; quòd Prælati sint quasi Ecclesiæ Tutores: quibus Mobilium, quæ servando servari possunt, omnium Alienatio est interdicta l. Lex que cit. quia sicut Prælatorum munus, utpote perpetuum, tempore; ita etiam potestate amplius est, quàm Tutorum, quorum Officium tantum est temporale. Vnde etiam, quod Tutoribus non ita facilè permittitur. l. Tutor. 13. §. 2. ff. De Administ. Tutor: modicas Donationes, etiam gratuitas, de Rebus Ecclesiæ facere Prælati possunt, per text. c. Caterum. 3. de Donat. & ibi DD. Imò ab istis etiam annulos, torques, & vasa argentea atque aurea, vel etiam prædium aliquod, ut bene meritis dentur, pecuniâ aliquando comparari cum Navarro De Reddit. Eccles. monito. 47. & Laiman. Tract. De Rev. Eccles. Alienat. cap. 3. n. 43. docet Pirrhing Method. Jur. Canon. lib. 3. Tit. 13. n. 18.

Dubium hîc est de Pecuniâ: quam, etiamsi in magna quantitate sit, Mobilibus, quæ servando servari non possunt, accensent; & propterea liberè expendi à Rerum Ecclesiasticarum Administratoribus posse censent Sylvester V. Alienatio,

quest. 8. n. 7. Molina l. cit. & Riccius p. 1. cit. Decis. 50. n. 3. quòd inventa sit ad Commutationes faciendas, emendùmque; & non detur, aut accipiatur, ut conservetur: sed ut in aliud, scilicet, usus quotidianos consumatur: & reposita non fructificet, sed maneat otiosa secundùm can. Eyciens dist. 88. & receptam doctrinam S. Thomæ 2. 2. quæst. 78. art. 1. ad 6. & Cajetani Comment. in 2. 2. princip.

28 Verùm, etsi cit. Doctoribus, id sentientibus de pecunijs, quæ ex Locationum mercedibus, alijsque redditibus, ex fructibus venditis &c. percipiuntur, facile consentiant: eam tamen, quæ ad Prædij, Domorum, Censuum, aliarumque rerum Immobilium, aut Mobilium Pretiosarum Emptionem destinata, vel ad futuras Ecclesiæ, vel Monasterij necessitates in arca reposita est, liberè expendi posse negant Azor cit. q. 1. Quaranta n. 25. & alij apud Barbosam Allegat. cit. n. 40. quòd hujusmodi pecunia ratione Destinationis censenda sit inter Immobilia, aut Mobilia Pretiosa, quæ ipsi debent subrogari.

29 Sed de hac etiam id non universaliter verum; & cum cit. Palao n. 5. Donato quæst. 52. & Vasquez de Redditibus cap. 6. §. 2. n. 44. distinguendum existimo, inter pecuniam, quæ ad hunc finem donata, aut à Testatore est relicta, vel ex Immobili vendita, pro alia ejusmodi, aut Mobili Pretiosa emenda, comparata, vel Monasterio data est, ut ex ejus censibus sustentetur v. g. Monialis: & inter eam, quæ ad Immobilium emptionem simpliciter, & sine voto, aut juramento destinata est à Prælato vel ejus Antecessore: & priorem quidem Immobilibus aut Mobilibus Pretiosis, ac proinde sine Canonica Solennitate alienari prohibitis, accensendam; non item posteriorem; quòd huic Destinatio illa omninò accidentaria sit, & pecuniæ conditionem mutare non videatur.

30 His cit. Barbosa n. 43. addit, & à Rota decisum ait, liberè alienari à Prælato non posse magnam quantitatem pecuniæ, quæ in Ecclesiæ non tantùm fructu, sed Thesau-

ro esset, & ad futuras necessitates, vel conservandum Eccle-
siaz Patrimonium, asseruaretur.

ARTICULUS IV.

*De Rebus, quarum libera Alienatio iisdem Jure
est permissa.*

SUMMARIUM.

1. Alienari liberè possunt Mo-
bilia non Pretiosa,
2. De Jure Imperiali & Ecclesia-
stico,
3. Prohibitionis Generalitatem
ad Immobilia, & Pretiosa re-
stringente,
4. Et istorum etiam, si exigui va-
loris sint, Alienationem per-
mittente,
5. Juxta communem intelle-
ctum can. Terrulas. 12. q. 2.
6. Cum can. sine exceptione q.
cit. non satis conspirantem.
7. Nova prioris expositio:
8. Cui tamen adversatur Aucto-
ritas & Praxis.
9. Qua cum illo, aliter intelle-
cto, conciliatur.
10. Qua res Exigua? Varij sen-
sus DD.
11. Nos arbitrio Judicis relin-
quimus:
12. Textu can. Si quis q. 2. cit.
13. Et Romana Curia Stylo non
obstante.
14. Quae Exiguarum, etiam Inu-
tilium, ratio est:
15. Imò etiam aliarum in casu
maxima necessitatis:
16. Et earum, quae de Jure ne-
queunt retineri:
17. Trium etiam Casuum Extra-
vag. Ambitiosæ.
18. Quibus juramentum de non
alienando obstare,
19. Et latè interpretandum ali-
qui volunt.
20. Melius alij hoc ad aliena-
tiones Jure illicitas restrin-
gunt,
21. Ejus strictam interpretatio-
nem lata praeferentes,
22. Et Libertati faventes,
23. Sine præjudicio Religionis.
24. Expositio c. Veritatis 14. de
Jurejurando. Decla-

DEclarata hactenus Regula, de prohibita Rerum Ecclesiasticarum Alienatione, varias, & plerasque notatu dignas patitur exceptiones; ab ea enim

Excipiuntur primò, & liberè, hoc est, sine Canonica Sollenitate, alienari à Prælatiſ possunt Res illarum Mobiles non Pretiosæ, & quæcunque servando non possunt servari: cujusmodi ferè sunt frumentum, vinum, oleum, vestes pleræque, & cætera, quæ usu absumentur, vel brevi tempore veterascunt, Hostiens. in *Summa de Rebus Eccles. alien. n. 2.* & Panormit. in *c. Nulli 5. eodem Tit. n. 8.* & alij DD. id desumentes ex LL. Imperialibus, & Sanctionibus Ecclesiasticis Rerum ad Ecclesias, Monasteria, aliâque Pia & Religiosa loca pertinentium Alienationem prohibentibus, & exprimentibus solas res Immobiles & Mobiles Pretiosas *l. Jubemus 14. C. de SS. Eccles. c. Nulli eit. ibi. Nulli liceat alienare Rem Immobilem Ecclesie, sive agrum, & c. Extravag. Ambitiose inter Commun. de Reb. Eccles. alien. ibi. Immobilia & Pretiosa Mobilia Deo dicata:* quibus consonat. *Decretum Congreg. Cardinal. Interpp. art. 3. n. 12. cit.* Vnde non obscurè colligitur, liberè alienari permissa Mobilia, quæ Pretiosa non sunt: cùm, quod non reperitur prohibitum, regulariter intelligatur, & censeatur permissum. *l. Nec non 28. §. 2. ff. Ex quibus caus. major. & l. Ab ea parte 5. ff. De Probat.*

Neque obstant *c. Irrita. l. c. Cùm nos 3. De iis, quæ à Prælatiſ: c. Qui Res. 2. de Reb. Eccles. alien.* quibus Rerum Ecclesiasticarum alienatio prohibetur generaliter, & inter Immobiles & Mobiles &c. non distinguendo. Non, inquam, obstant; quia textus isti interpretationem accipiunt ab alijs: quorum plerique Ecclesiarum vel Monasteriorum Villas, Prædia, Terras, Decimas, Possessiones ex quibus decimationes & annui redditus proveniunt, Mancipia præsertim Rustica, Res & Bona, quæ in Feudum & Emphyteusim concedi possunt &c. prohibent alienari, *c. Continebatur. 2. c. Cum Apostolica. 7. De ijs, quæ à Prælatiſ. c. 1. cum seqq. plerisque de Reb. Eccles. alien. Imò l. Iube-*

mus c. Nulli. Extravag. Ambitiosa c. &c. generaliter quidem, sed exprefsè vetant Alienationem Immobilium, & Mobilium Pretiosorum, quæ fervando fervari possunt, minimè obscuro argumento, Mobilia non Pretiosa alienari permiffa; quia exprefsà, & assumptâ unâ specie ex oppositis, altera censetur exclusâ arg. l. Si inter. ff. de Except. Rei Jud.

Excipiuntur secundò Res etiam Immobiles exigui valoris, quas ex justa, v. g. necessitatis, causa sine Solennitatibus alienari à Prælatiſ possè Redoani De Reb. Eccles. non alien. Rubrica 12. n. 5. Steph. Gratiani Discept. Forens. tom. 3. quæst. 452. à n. 2. Quarantæ in summa Bullar. V. Alienatio. Rer. Eccles. n. 4. aliorumque D. D. communis est sensus: & suadetur textu can. Terrulas. 12. q. 2. Terrularum, Vineolarum exiguarum, & Ecclesie parùm utilium distractionem Episcopis, sine consilio Fratrum hoc est Capituli; ac proinde sine Solennitate, & c. Ceterum, 3. De Donat. Abbatibus permittente donationem rei modicæ, quamvis aliàs eis donatio absolutè sit interdicta c. 1. & c. Cum Apostolica. §. Ne quis. Neque parùm id confirmat auctoritas S. Congreg. Cardinal. Trident. Interpp. à qua canonis Terrulas cit. ejusmodi rerum Alienationem Episcopo, sine Fratrum, sive Capituli consensu, inò consilio, permittentis, Dispositioni, neque Pauli II. Constitutione sive Extravag. cit. neque memorati Concilij Decreto sess. 25. cap. 11. de Reformat. derogatum; ac proinde consensum Apostolicum ad eam non exigi die 11. Junij 1596. declaratum, cum cit. Quaranta testantur Barbosa De Officio & Potest. Episc. alleg. 95. n. 5. & Fagnanus in c. Nulli cit. n. 25.

Contra ad illarum etiam Alienationem Solennitates exigui cum Rebuffo Compend. Alien. Rer. Eccles. n. 60. defendit Duarenus lib. 7 De Sacris Eccles. cap. 9. Moventur primò can. Sine exceptione. 12. q. 2. & can. 1. causa 17. q. 4. quorum textuum posteriore Episcopi &c. prædium Ecclesie, sicut magnum, ita etiam exiguum: utroque autem de rebus, vel jure Ecclesie

quic-

quicquam alienare prohibentur : ubi dictione, *Quicquam* Res tam parva, quàm magna comprehendi videtur ; *Quicquam* enim idem significat, quod *aliquid*, Tiraquell. in *l. Si unquam*, C. de Revocand. Donat. V. Omnia n. 5. quæ dictio etiam rem modicam, imò minimam comprehendit secundum Gloss. in *Clement. Unic. V. Aut earum parte de Foro compet. & Extravag. unic. §. fin. V. Etsi quisquam, Ne sede Vacante* Tiraquell. *l. cit.* & Bartol. in *l. Si servum §. Prator ff. De Acquir. Hered. not. 2.* Secundò paritate cum Minori : cujus jure, gaudet Ecclesiæ c. 1. c. *Auditis. 3. De integ. restit. & prædium*, etiam inutile & sterile, alienari sine solennitate non potest, *l. Si fundus. 13. princip. ff. de Reb. eorum, qui sub tutel. Bartol. in l. 2. C. de Agricol. & Censit. n. 3.* Tertiò, quòd ejusmodi Rerum exiguarum ab omni solennitate absoluta alienatio satis fundetur *can. Terrulas, &c. Caterum citt.* cum ex his posterior accipiendus sit de Mobilibus donari, si quantitas exigua sit, permissis, quantumvis aliàs eorum Donatio Prælati sit interdicta *c. Fraternitatem 2. De Donat. Gonzalez in, c. Ut super 8. De rebus Eccles. alien. n. 3. in fine.* Priore autem textu, non Recentioribus præscripta, sed Antiquioribus tantum Sanctionibus Ecclesiasticis requisita, & ab eodem in *c. 1. De ijs, quæ à Prælat. n. 6.* relata, hoc est, duorum vel trium Comprovincialium Episcoporum approbationis Solennitas est remissa, *Duarenus l. cit.*

Atque istius D. & Rebuffi, sententiam Juris rigore : Contrà aliorum DD. communiori sensu, S. Congregat. auctoritate, & Prælatorum, exigui valoris & Ecclesiæ parùm utiles res Immobiles, passim liberè alienantium, praxi spectatis, prius relata Redoani, ejusque sequaciù doctrinam censeo præferendam. Cui ut *can. 1. & can. Sine exceptione* in contrarium *cit.* non obstant, cum Panormit. in *c. Ut super cit. n. 15.* & Redoano Rubrica. 33. n. 17. dicendum est, dictione *quicquam*, & aliis, quæ eius sunt significationis, *minima*, imò etiam *modica*, extra materiam peccati, regulariter non comprehendi juxta illud *de modicis & minimis*

minimis non curat Prator l. Scio. ff. De in integ. restit.

Sed, inquires, quænam pro modicis & exigui momenti rebus sunt habendæ? Quæ de re magna dissensio est inter DD. nam Staphylus *De litt. Gratia. n. 1. & 2.* & Palao *Tract. 12. Disp. Unica. p. 15. §. 1. n. 2.* pro talibus de jure habendas existimant, quæ non attingunt Valorem aureorum 100. & non ferunt annum censum 5. aureis majorem: idque Curia Archiepiscopalis Salernitanæ praxi ita observatum, testis est Zerola *Prax. Episcop. V. Alienatio. §. ad Sextum.* Fran. Leo *Thesaur. Fori Eccles. p. 4. cap. 1. n. 73.* quæ 25. ducatorum auri de Camera valorem non excedunt. Glossa. *incan. Terrulas cit. V. Exiguas*, tales fortè vocari ait, quæ non valent ultra 20. Solidos, sive totidem nummos aureos, juxta dispositionem Concilij Agathensis *relati can. Si quos, ibi, quod tamen jubemus viginti Solidorum numerum & modum in Terrula, vel Vineola, vel Hospitiolo tenere. q. cit.* Quam Glossæ sententiam, cùm in Curia etiam Romana, quæ cæterarum Mater & Magistra est, usu recepta sit, in omnibus observandam docent Pyrrh. Corradus *Prax. Dispens. Apostol. lib. 9. cap. 1. n. 45.* & Donatus *Prax. Regul. Tom. 1. p. 2. Tract. 14. quest. 37. n. 3.*

Sed præ istis placet doctrina Quarantæ *V. Alienatio n. 41. Riccij Prax. Episcop. Decis. 39. n. 8.* Barbolæ *De Off. & Potest. Episc. Alleg. 95. n. 51.* & aliorum, quæ res modica & exigua sit, relinquentium prudentiæ & arbitrio Judicis, ex ratione, quòd *can. Terrulas cit.* & alibi, quæ talis sit, non definiatur, ut non obscure insinuat Glossa *cit.* eas, quæ 20. Solidos non excedunt, exiguas dicens, dictione fortè significante dubitationem; ac proinde rem non determinante secundum Gloss. *in l. Si duo 34. V. Fortasse. ff. De Recept. arbitr. & in l. In substitutione 31. V. Fortè. ff. De vulgari & pupill. substit.* Ea autem, quæ lege definita non reperiuntur, arbitrio Judicis relinquuntur *l. 1. §. fin. ff. de Jure delib. Decius in c. Sedes de Rescript. n. 2.*

Neque, ut Donatus existimat, *can. Si quos cit.* hac in re ali-

E

quid

quid est definitum; quia eo agitur de Manumissione servi bene-meriti: cui ultra 20. Solidos in pecunia numerata, vel Terrulam hos valore non superantem, non dandum, à memorato Concilio statutum satis patet ex textu, & ibi notat Turrecremata n. 1.

13 Neque aliud suadet praxis Curia Romanæ; etsi enim ad eam, pro licentia alienandi res, 20. Solidorum valorem non excedentes, frequenter recurratur à Prælatis territorij Pontificij, & Provinciarum vicinarum; ad eam tamen, pro non majoris æstimationis rebus alienandis, recurri ordinariè non solet ex remotioribus, & Septentrionalibus provincijs, in quibus proinde, quæ res modica sit, relinquendum est arbitrio Judicis, facultates Ecclesiæ, locorum, temporumque circumstantias, & Consuetudinem ponderantis, ita, ut alicubi, quæ 20. alibi, quæ 30. aut 50. alibi, quæ 100. aureis æstimatur, modica & exigua censi possit. Barbosa. cit. n. 51. & Riccius cit. n. 8. in fine.

14 Excipiuntur tertio Res Ecclesiæ inutiles, & multò magis damnosæ, ut sunt servi fugitivi. *can. Fugitivi. 12. q. 2. & c. Injustum 4. de Rer. Permut.* domus intra urbes, quæ magnos & sæpe majores sumptus exigunt, quàm afferant fructus *can. Non liceat, q. cit.* uti etiam aliæ Res immobiles, & possessiones Ecclesiæ minùs utiles, quæ pro alijs utilioribus comparandis alienari vel permutari cum Consilio, & Consensu Capituli à Prælatis possunt, non obstante juramento de consensu Apostolico in Alienationibus requirendo per *text. c. Ut super 8. §. Possessiones de Reb. Eccles. alien.* quòd talibus casibus extra dubium sit, rem Ecclesiæ fore meliorem, Barbosa in §. cit. n. 6. & ante eum Panormit. n. 15. ubi §. cit. dispositionem, de Immobilebus non magni valoris, ait, intelligendam.

15 Excipiuntur quarto casus maximæ necessitatis, urgentis & exigentis talem celeritatem, ut summi Pontificis, vel alterius Superioris consensus requiri, & expectari, sine gravi Ecclesiæ præ-

præjudicio vel damno, non possit, Panormit. *in c. fin. De Eccles. adif. n. 8.* & Quaranta *V. cit. n. 42.* quia necessitas, præsertim maxima, recessum à Jure frequenter permittit: & facit licitum, quod alias de Jure licitum non est, *c. Quanto 4. de Consuet. & Reg. 4. de R. 1.*

Excipiuntur quintò Bona, quæ ab Ecclesia vel Monasterio non possunt retineri v. g. Immobilia, aut Mobilia Pretiosa FF. Minoribus, & Capucinis S. Francisci sub modo licito legata; hæc enim sine Canonicis Solennitatibus distrahi, eorumque pretium in fabricæ, aliisque Fratrum necessitates, & usus converti posse cit. Quarantæ *n. 41. V. Sextò Ricij Decis. 56. n. 1.* Barbozæ *Alleg. cit. n. 59.* & Fagnani *in c. Nulli cit. n. 28.* doctrina, & ratio est; quia ejusmodi Rerum Alienatio est necessaria ex necessitate Status, sive Regulæ *c. Exijt §. Adhæc, quia Fratribus ipsis de V. S. in 6.* & propterea Ecclesijs vel Monasterijs non sunt incorporata *Clement. Exivi. eodem Tit. Ad cujusmodi bonorum distractionem Solennitates non exigi p. 3. art. 2. n. 5.* dicitur.

Excipiuntur sextò tres Casus Alienationis sine consensu Apostolico permissæ *Extravag. Ambitiosa cit. p. 2. art. 7. n. 3.* referendi: De quibus, & alijs hæctenus relatis Alienationibus,

Dubium, controversumque est, an licitæ etiam sint Prælato, ad Ecclesiæ vel Monasterij, aut Mensæ suæ bona, inconsulto Papa, non alienanda obstricto proprio Juramento? Hoc etiam ad illas extendi; ac proinde eas hujusmodi Prælato sine prædicto consensu illicitas defendit Azor. *P. 2. Instit. lib. 9. cap. 1. q. 9.* & non obscure sentiunt Navarrus *De Alienat. rer. Eccles. n. 14* & Molina *Traçt. 2. de J. & J. disput. 468. n. 8.* eâ moti ratione; quòd Juramentum illud ad relatas Alienationes extendi possit ex voluntate Prælati jurantis, ut ita consultius, cautiùsque, & cum minori Ecclesiæ lædendæ periculo suscipiantur: & si ad solas Alienationes, absque Canonica Solennitate prohibitas; non etiam ad alias sine ista Jure antiquo permissas, ex-

tenderetur, non appareat, quem habeat effectum, aut utilitatem.

19 Accedit, quòd Juramentum latam interpretationem admittere, & exigere videatur, ita, ut ejus obligatio extendatur ad omnia, quæ verba, in amplo & proprio sensu accepta, comprehendunt *arg. c. Veritatis 14. de jurejurando* ex cujus dispositione juramentum Fidelitatis Prælato præstitum extenditur ad istius Successores: quæ lata interpretatio est, & in Juramento locum habet, hoc ipso, quòd pertineat ad favorem Religionis: pro quo sicut faciens ratio summa per text. *l. Sunt Personæ 41. ff. de Relig. & Sumpt. fun.* ita alijs præferenda est interpretatio ampla, ut jurans à Perjurii periculo magis removeatur, ut nonnulli exigunt apud Suarez *de Juramento lib. 2. cap. 32. n. 8.* Ita Azor, & ejus sequaces.

20 Sed meliùs dictas Alienationes etiam hujusmodi Prælato, inconsulto Papa, fere permissas cum *cit. Redoano Rubrica 33. casu 1. n. 10.* tradunt Riccius *cit. Decis. 39. n. 1.* & Donatus *Tract. cit. quest. 36. n. 3.* Ratio est; quòd secundum Panormit. *in r. fin. cit. n. 3.* & ipsum Azor *cit. cap. 1. quest. ult.* Juramentum de non alienando, simpliciter præstitum, de Jure illicita, & non permissa Alienatione velint accipiendum: & secundum ipsum, qui ad residentiam in Ecclesia sua juramento se adstringit, nihilominus ex necessitatis, utilitatis vel alia jure approbata causa ad tempus possit abesse; quia juramentum, factum in materia Juris, ad istius terminos est restringendum, & secundum Juris dispositionem intelligendum, ut colligitur ex *c. Ad nostram 21. & c. penult. de jurejurando*: & ratio est; quòd jurans, qui aliud non expressit, Juris dispositioni se conformasse præsumatur, Alciatus *de Præsumpt. Reg. 4. Præsumpt. 32.*

Quare Juramentum de non alienando sine consensu Apostolico, de casibus, quibus ejusmodi consensus à Jure exigitur, intelligendum erit, in contrarium allata ratione non obstante; partim quia, etiamsi ad illos casus non extendatur, effectum

effectu & utilitate non caret; cum Prælatum ad alienationem Juri conformandam reddat firmiorem, & remotiorem à periculo damni Ecclesiæ suæ inferendi: partim verò, quia, ²¹ licèt ad relatos, & Jure permissos casus extendi intentione jurantis possit, in dubio tamen extensum non censetur; cum strictè, & in dubio, in partem mitiorem, & juranti favorabilem sit interpretandum, ut cum Archidiacono *in can. Ne quis* 22. q. 2. Panormit. *in c. penult. cit. n. 2. & c. Ut super* 8. de *Rebus Eccles. alien. n. 15.* Sylvestro *V. Juramentum* 3. *quest. 3.* & ceteris alicujus nominis Interpp. ac DD. plerisque docent *cit. Suarez n. 2. Sanchez lib. 3. Moral. cap. 17. n. 20. & Laiman lib. 4. Tract. 3. cap. 9. n. 1.* id desumentes ex Rescripto Gregorij IX. Clericum, Vi juramenti de servandis Ecclesiæ suæ statutis præstiti, ad observanda, quæ postea primùm edita sunt, obligatum, & istorum transgressione Juramenti violati reum negantis *c. penult. cit. & c. 1. eodem Tit. in 6.* Ratio est; quòd, cum ²² homo à natura præditus sit libertate, eum ad aliquid determinatè faciendum vel omittendum adstringi, odiosum sit & grave: & propterea, ubi de Obligatione agitur, stricta interpretatio sit facienda: ut de Obligatione Promissionis & Stipulationis ex *l. Quidquid* 99. *princip. ff. de Verb. Oblig.* de Juramento autem, partim ex *c. Ad nostram* 21. *cit. ibi, Nos juramentum tuum benignè interpretari volentes*, partim ex 15. & generali regula *in 6.* constat.

Neque aliud postulat favor Religionis considerandus in ²³ Juramento; quia hic solummodo exigit, ut factum conformetur dicto, quod juramento est confirmatum: non etiam, ut istius verba accipiantur latè, eoque inducta Obligatio ad plura &, quàm potest, multa extendatur; cum Juramenti, quò interpretatio benignior est, eò facilior & expeditior sit observantia, & remotius periculum perjurii: quòd solum Religio, & in testimonium invocati Numinis reverentia exposcit, ut cum *cit. Suarez n. 9.* advertit Pirrhing *Method. Juris Canon. lib. 2. Tit. 24. n. 102.*

24 Neque obstat textus *c. Veritatis cit.* quia eo non fit extensio ultra proprium verborum sensum; cum enim, ex una, Juramentum Fidelitatis præstitum Prælato non sit sub nomine proprio, & quatenus est determinata hæc persona, sed sub nomine appellativo, & quatenus præditus est tali dignitate: ex altera verò parte cum persona Dignitas non extinguatur, sed eâ mortuâ permaneat, & transeat ad illius successorem per *text. c. Quoniam* 14. de Officio Delegat. mirum non est, quòd vi Juramenti Fidelitas debeatur etiam successori, quantumvis istius expressa mentio in illius formula facta non sit, Covarruvias in *c. Quamvis de Pactis* in 6. p. 1. §. & n. 5. V. Tertiò. & aliis relatis in *c. Veritatis cit.* Barbosa n. 5. & Gonzalez n. 4.

ARTICULUS V.

De Administratione & Alienatione Capituli Sede Vacante.

SUMMARIUM.

1. Sede Vacante Administratio penes Capitulum est,	9. Sed Immobilium & Pretiosorum,
2. Quoad omnia non specialiter prohibita:	10. Extra casum argenti Necessitatis:
3. Tam Jure Antiquo & Novissimo,	11. Neque eas ab Episcopali ad suam Mensam transferre,
4. Quàm ratione spectatis.	12. Neque in Judicium deducere potest Res, aut Jura Ecclesie vacantis.
5. Rubr. Ne Sede Vacante, vim habet Edicti Prohibitorij.	13. Sine consensu sui Episcopi, si ei subjecta:
6. Expositio difficillimi <i>c. Illa</i> 2. eodem Tit.	14. Vel Papa, si Exempta sit, vel Cathedralis.
7. Vacante Sede Capitulo interdicta est Alienatio,	
8. Rerum, non quarumcunque,	

15. Nisi

15. Nisi casu Notoria Necesitas, 16. Vel Res Capituli sit, etiam quò-
ad Administrationem.

Sicut Prælati decedentis Potestatem, Sede vacante ad Capitulum transire satis certum, ita Dubium & Controversia inter DD. est, quæ, vi illius penes se residentis, Capitulum possit?

Et Glossa quidem in *Clement. 1. §. 1. V. Capitulum de Heret. Archidiacon. in can. Pontifices 7. q. 1. Panormit in Rubr. Ne Sede Vacante. Lambertinus de Jure Patronat. lib. & p. 1. quest. 2. art. 9. n. 2. Pirrhing Method. Jur. Canon. lib. 3. Tit. 9. n. 2. & alij statuunt Regulam Negativam, ita, ut Vacantis Sedis tempore Capitulo prohibita Generaliter sint, quæcunque ei specialiter concessa non reperiuntur. Moventur primò Generalitate Rubricæ, *Ne Sede, sive Prælaturâ, Vacante aliquid innovetur simpliciter prohibentis*: ut proinde à Capitulo circa ea, quæ Ecclesiam ejusque Prælaturam spectant, innovari sive mutari nihil debeat aut possit, nisi ipsi à Jure specialiter sit concessum. Secundò text. *c. 1. ibi, Attendentes, quòd, sede vacante, non debet aliquid innovari, cum non sit, qui Episcopale jus tueatur, & c. Illa 2. eodem Tit. quo Beneficia, ad Collationem Episcopi pertinentia, à Capitulo conferri posse, negatur, ex ratione; Quòd nusquam inveniatur cautum in Jure, quòd Capitulum Vacante Sede fungatur vice Episcopi in Collationibus Beneficiorum. Tertiò, quòd Capituli potestatem, dum illa vacat, Generalem esse, Ecclesiæ non fuerit necessarium; cum, si in ijs, quæ à Jure specialiter indulta non sunt, aliquid innovari expediat, ad Sedem Apostolicam recurri, ab eaque agendi licentia impetrari possit juxta *c. Unic. de Cler. egrot. in 6. neque etiam utile; cum Administrationis concessio Generalis Capitulo ansam præbeat, Electionem novi Prælati, protelandi, cum damno Ecclesiæ & periculo animarum c. Ne pro defectu 41. de Electione.***

Contrà Barbosa in *c. Illa cit. n. 3. Fagnanus ibid n. 6. & Diana*

Diana P. 8. Tract. 4. Resol. 1. cum Navarro de Elect. Consil. 44. n. 1. Franc. de Pavinis de Off. & Potest. Capit. &c. p. 1. principio quest. 1. n. 3. Guttierrez 22. Canon. lib. 1. cap. 11. n. 10. Molina Tract. 5. de J. & J. Diss. 11. n. 3. & alijs, Sede Vacante, Capitulo in exercitio Jurisdictionis Ordinariæ, & Rerum tam Spiritualium quàm Temporalium administratione permiffa volunt, quæcunque ei specialiter prohibita non reperiuntur.

³ Eam autem regulæ Generalitatem desumunt ex c. His que II. c. Cum olim 14. De Majorit. & Obed. & c. 1. eodem Tit. in 6. Ex quorum textuum, præsertim prioris, dispositione, Capitulum in ijs, quæ Prælato competunt, succedit, præter quædam Jure specialiter excepta: & ex c. Si Episcopus 3. & c. Fin. De supplenda neglig. in 6. ubi Sede Episcopali propter Episcopi Captivitatem fictè, & per mortem ejus verè Vacante, Administratio in Spiritualibus, & Temporalibus Capitulo clarè adstruitur, nisi Ecclesiæ à Sede Apostolica aliter provideatur. Idem clarè supponit S. Synodus Tridentina sess. 24. cap. 16. de Reformat. ex cujus Dispositione, Sede Vacante, Capitulum decernere debet Oeconomum, qui temporalia: uti etiam Officialem, seu Vicarium Generalem constituere, vel existentem confirmare: qui spiritualia, nomine Capituli, sicut Sede Plena nomine Episcopi, ac proinde Generaliter, & quoad omnia Mandatum speciale non requirentia, administret.

⁴ Id ipsum suadet ratio; quia Regula, sive Universalis propositio sumenda est ex pluribus: multò autem plura de Episcopi ordinariæ potestate, dum Sedes vacat, Capitulum potest, quàm ei prohibita reperiuntur. Accedit; quòd Generalis ejus Administratio expediat Ecclesiæ; ne dum vacat ipsa in rebus suis, & animæ etiam patiantur detrimentum, ut rectè advertit Pavinus l. cit. n. 3.

Neque periculum est, ne ex Potestatis sibi competentis amplitudine Capitulum ansam accipiat, Prælati Electionem protelandi; cum à Jure ipsi præfixum sit trium ad Ecclesiam Cathedrali-

thedrali-

thedralem vel Regularem, ad Secularem autem Episcopali inferiori sex mensium tempus: ultra quod, si Prælati Electionem, cessante justo impedimento, differat, eligendi potestate, ad Superiorem devolutâ, pro ea vice privatur per text. *can. Obstantibus 35. Dist. 63. c. Ne pro defectu cit. & c. Nulla. 2. De Concess. Prab.*

Neque obstat Rubrica in contrarium alleg. quia habet se instar Edicti Prohibitorij: quo quæcunque, ac proinde quæcunque cit. Rubrica subjectis, aut alijs text. expressa aut prohibita non reperiuntur, permitta censentur per text. *c. Cum apud 23. De sponsal. & l. Mutus 43. §. 1. ff. de Procurat. Gloss. ibi. V. Edictum: Hostiens. in Summa eodem Tit. n. 8.*

Haud paulò difficilior est *c. Illa cit.* textus. Satis tamen expeditæ, & in Jure etiam fundatæ sunt duæ ejus Expositiones. Vna Fagnani *l. cit. n. 6.* ex eo desumptam Regulam restringentis ad Provisionem Beneficiorum, in qualibet Diœcesi soli Episcopo de Jure competentem *can. Nullus omnino 16. q. 7. c. Admonet 4. De Renuntiat. c. Ex frequentibus 3. De Instit. & c. Cum ex injuncto 12. §. fin. De Heret. ibi, Ad cuius, Episcopi, Officium tam Institutio, quàm Destitutio Sacerdotum noscitur pertinere.* Vnde, cum Beneficiorum collationem, Sede Vacante, Capitulo competere nusquam cautum in Jure reperiatur, hæc ipsi meritò negatur. Altera aliorum, eandem Regulam restringentium ad Episcopatus vacantis Jura & Fructus, qui ex speciali Dispositione Juris custodiri, & servari debent successori *can. Hac hujus. 12. q. 2. & c. Cum Vos 4. De Officio Ordin. ac proinde, si servando servari possunt, alienari, Sede Vacante generaliter prohibentur: à qua prohibitione, respectu Jurium & Fructuum quidem generali, sed exceptione à Regula, Episcopatus Vacantis Administrationem Capitulo multò generalius concedente; cum Collatio Beneficiorum, quæ inter Episcopalis dignitatis Fructus numeratur, Gloss. in *c. Cum olim cit. V. Capitulo* excepta nusquam reperiatur, Capitulo meritò negatur,*

tur, quantumvis aliàs generalis, & in Jure fundata sit Regula; Capitulo ea, quæ Potestatis Episcopalis ordinariæ sunt, & ipsa specialiter prohibita non reperiuntur, permittens.

- 7 Quantumvis autem etiam in Temporalibus Capitulo de Jure competat Administratio generalis; toto tamen Vacantis Sedis tempore Ecclesiæ Res sive Bona nequit alienare *can. Si qua de rebus. 12. q. 2.* sed ea custodire & conservare debet Successori *can. cit. can. Hac hujus cit. c. Quia sæpe 40. de Elect. in 6. & Clement. Statutum. 7. eodem Tit.* Ea tamen in re opus est Distinctione inter Bona, quæ servando possunt servari, & ea, quæ tempore sunt interitura. Ex quibus ista, sive, quæ servando servari non possunt, à Capitulo, vel Oeconomo ab eo constituto alienari, etiam Superioris Auctoritate non interveniente, permittuntur, sicut à Tutoribus distrahi ejusmodi res pupillares, *l. Tutor. 7. §. 1. ff. De Auctor: Tutor. & l. Lex qua 22. in fine C. De Administ. Tut. & merito; cum si, Sedis Vacantis tempore, ejusmodi Res distrahi non permetterentur, Alienationis prohibitio, ob favorem Ecclesiæ introducta, in ejus dispendium rerorqueretur contra Regulam, Quod ob gratiam 61. in 6. Panormit. in c. 1. Ne Sede Vacante. n. 7. & Pirrhing. Method. Juris Canon. lib. 3. tit. 9. n. 2.*

- 9 Illa autem, & præsertim Bona Immobilia Ecclesiæ, & Mensæ Episcopalis, alienari à Capitulo sine Sedis Apostolicæ licentia non posse, satis clarè desumitur ex *c. 1. Ne Sede Vacante*, Vbi Ecclesiæ Cathedrali factæ unionis dissolutio post Episcopi obitum, Capitulo non permittitur, ex ratione; quòd, Episcopali Sede Vacante, non debeat aliquid innovari; cum Prælato, tanquam proprio ejus Defensore, defuncto, non sit, qui Episcopale Jus tueatur; cum enim Judicium, cujus exitus dubius, contra Ecclesiam Vacantem agitari non permittatur per *text. c. fin. eodem Tit. & paulo post dicenda*, multò magis prohibitam esse oportuit ejus Rerum Alienationem: quæ sonat in malam partem, & re ipsa videtur esse damnosa *Panormit. l. cit. & Vivianus in Ration. c. cit.*

Con.

9. Confirmantur ista; cum enim ipse Episcopus Ecclesie inferioris Vacantis Bona alienare non possit, nisi prius ei Curator, sive Administrator, vel alius legitimus Defensor deputetur per *text. c. 1. De Reb. Eccles. Alien. in 6.* multo minus Bona vacantis Episcopatus alienare valebit Capitulum, nisi prius illi deputetur Visitator sive Administrator: quem assignare de Jure solus Papa potest. *c. fin. De suppl. neglig. in 6. & c. Is cui. 42. De Elect. in 6.* Imò ex huius textus Dispositione, etiam ab isto, Episcopatu Vacanti datus Administrator, quantumvis non tantum Spiritualium sed Temporalium etiam plenam Administrationem obtineat; immobilia tamen ejus Bona nequit alienare. Quanto minus id poterit Capitulum: cujus minor, quam huiusmodi Administratoris, est Potestas, Panormit. *n. 7. cit. & Molina Tract. 5. de J. & J. Disput. 11. n. 15.*

10. Rectè tamen iste excipit casum urgentis valde magnæ Necessitatis, ita, ut neque Alienatio differri ad futurum Successorem, neque pro alienandi licentia ad Sedem Apostolicam possit recurri; tum enim præmissis tractatu, & cognitâ causâ Alienatio ei permessa esset juxta dicta Art. *4. n. 15.*

11. Multo minus, quam in alios alienare, Bona ad Mensam Episcopalem spectantia transferre, absque Sedis Apostolicæ auctoritate, potest ad suam sive Capitularem: idque non solum; quòd Vacans Prælatura seu Dignitas Episcopalis careat legitimo Defensore: sed etiam; quòd Capitulum ita in proprio facto, sive in commodum & utilitatem propriam præstaret Auctoritatem contra *text. l. Pupillus 5. princip. ff. De Auth. Tutor. c. fin. de Institut. & præsertim Clement. 2. junctâ Glossâ V. Mensa de Reb. Eccles. alien. Interpp. ibi* aliosque & passim obuios DD.

12. Neque alienare duntaxat, sed Judicium etiam sive litem super Ecclesie Bonis, & Juribus inchoare, aut à Prælato defuncto ante obitum inchoatam, sive agendo sive respondendo, prosequi, Sede vacante, Capitulum non potest per *text. c. fin. Ne Sede vacant. ubi ab Honorio III. tanquam nullæ, reprobantur*

depositiones testium, vacante & legitimo Defensore carente Ecclesia, recepta. Ratio est; quia ex una parte Ecclesia fungitur vice, & gaudet Jure Minoris *c. 1. & c. Auditis. 3. De in Integ. Restit.* ex altera verò Judicium, & sententia contra Minorem, Tutore & Curatore carentem, atque indefensum, lata non tenet. *l. Acta 45. § fin. & l. Contra 54. ff. De Re judicata.* Unde, ut Judicium, & contra Ecclesiam vacantem lata Sententia teneat, Visitatorem vel Administratorem ad effectum agendi à Papa datum habere debet *arg. c. Is cui cit. Panormit. inc. fin. cit. n. 5. Hieron. Gigas De Pension. quest. 65. n. 5. & Barbola inc. fin. cit. n. 3.*

13 Hac tamen etiam in re opus est duplici Distinctione: Vnâ inter ipsas Ecclesias; si enim ista Cathedrali inferior, & Episcopo subjecta est, ejus vacantis Capitulum seu Conventus, interveniente Authoritate Episcopali, tanquam Superioris & Prælati sui Immediati, suæ Ecclesiæ vel Monasterij Jura agendo & respondendo, tueri in Judicio potest; præsertim si id exigat aliqua Necessitas, aut Vacatio diu esset duratura. Si autem Ecclesia Collegiata vel Conventualis non sit, ejus præsertim diutius vacantis Res & Jura tueri Episcopus potest *Panormit. c. n. 4. & Laiman De Rer. Eccles. Alienat. cap. 3. n. 49.*

14 Si verò Ecclesia Cathedralis, aut istâ quidem inferior, sed tamen Exempta & Sedi Apostolicæ immediatè subjecta est, locus est alteri Distinctioni in Bona & Jura, de quibus orta est controversia, exigens cognitionem definitionemque Judicialem; si enim ista Prælaturæ propria, vel ipsi, & Capitulo communia sint, Capitulum vel Conventus super ijs Actionem, aut Defensionem Judicialem suscipere non potest per text. & rationem supra allatam.

15 Excipiendus tamen hîc est casus magnæ & Notoriæ Necessitatis; cùm enim, hâc urgente, Ecclesiæ vel Monasterij Res Immobilem valeat alienare, multò magis pro ea agere vel respondere in judicio potest, *Glossa in c. Edoceri V. Debeant de Rescript.*

script. Si verò Bona propria ipsius Capituli à Prælaturæ Bonis
divisa, & quoad Administrationem etiam separata sint, super ijs
convenire, & conveniri in iudicio, Vacante, imo etiam Plena
Sede, Capitulum per Procuratorem vel Syndicum potest, juxta
supra tradita *art. 2. n. 15. Pirrhing Method. Jur. Canon. lib. 3.
Tit. 9. n. 8. in fine.*

ARTICULUS VI.

De Dominio & Administratione Redituum Beneficialium.

SUMMARIUM.

1. Fundorum Beneficialium Dominium penes Ecclesias est.
2. Fructuum Administrationem Clericis:
3. Dominium autem Ecclesijs, aut Christo multi DD. tribuunt;
4. Quòd Patrimonium Christi Res Pauperum &c.
5. Et ipsos ad profana expendentes, Fures, Sacrilegi &c. dicantur:
6. De iisque Clerici prohibeantur testari.
7. Opinio Navarri de Distributionibus quotidianis,
8. Et aliorum Clerico diviti sustentationem negantium ex fructibus Beneficiorum.
9. Distinctio inter 4. Ecclesie Tempora;
10. Et triplicis generis Bona Clericalia:
11. Ex quibus Patrimonialium Domini, Clerici,
12. De solis Beneficialibus licite vivunt.
13. Isdem competit Dominium quasi Patrimonialium,
14. Distributionum quotidianarum:
15. Et verius ipsorum etiam Redituum Beneficialium;
16. Decretis Concilij, & Apostolicis Constitutionibus,
17. Primava Titulorum Institutione,
18. Et ratione etiam spectatis.

19. *Sensus, quo Patrimonium Christi, Res pauperum &c.* &c. *vocantur.*
 20. *Et Clerici Fures, Sacrilegi* 21. *Ratio Clericis prohibita Testamenti-factionis.*

I Pfarum Villarum, Prædiorum, Fundorum, ex quibus Reditus Beneficiales proveniunt, & à particularibus Clericis percipiuntur, penes ipsas Ecclesias esse, patet ex dictis *art. 1. n. 6.* Vnde

2 Dubium hîc & controversia inter DD. maxima est, de ipsis redditibus Beneficialibus sive fructibus, qui ex ejusmodi Villis, Prædijs &c. à Clericis annuatim percipiuntur: quorum penes istos solummodo Administrationem & Dispensationem, ut ex illis sibi & familiæ, statui suo convenienti, ad sustentationem necessaria sumere, possint; superfluos erogare in pauperes, aut alijs pijs causis applicare, vel in Ecclesiæ utilitatem convertere teneantur: Dominium autem vel penes Christum, vel penes Ecclesias particulares, aut saltem Universalem esse, cum Gratiano *post can. Nulli. 27. §. Si ergo 12. q. 1.* Archidiacono in *summa Dist. 44. n. 5. in can. Si Episcopus. 12. q. 1. &c.* Navarro *De Eccles. Redit. q. 1. n. 17.* & VV. Canonistis permultis, ex RR. Marfilii *Tractatu eodem p. 3. cap. 34.* Moneta *De Distribut. quotid. p. 3. quest. 1. n. 14.* ex Theologis autem, defendunt Azor. *P. 1. Instit. lib. 7. cap. 8. V. Prima igitur & V. Quod attinet,* Comitulus *Respons. Moral. lib. 1. q. 70. & 71.* & ab his relati alij.

4 Moventur primò, quòd quidquid Clerici ex Bonis Ecclesiæ habent, Patrimonium Christi *c. Cum secundum 16 De Prab. & Dignit. Jus & Res Ecclesiæ can. Episcopi 12. q. 1. can. Similiter can. Quia juxta 16. q. 1. Patrimonium & Res Pauperum can. cit. & can. fin. q. 1. cit.* Esurientium panis, & egentium animarum Tributum. *can. Sicut hi, Dist. 47. & c. Tua nobis 26. De Decimis &c. vocetur.* Cùm ergo ejusdem rei Dominium penes duos simul esse non possit per text. *l. Si ut certo 5 §. 15. ff. Commodati,* Clerici Redituum Beneficialium Domini non erunt.

Secum-

Secundò, quia ejusmodi Reditus, sive Bona in profanos
 usus expendendo, Furtum, Rapinam, Sacrilegium committunt 5
can. 1. §. Quomodo etiam Dist. 42. can. fin. cit. can. Qui Christi.
12. q. 2. manifesto indicio Clericos ipsorum non Dominos l. 1.
§. fin. junctâ Glossa V. Rei. ff. De Furtis, sed Dispensatores tantum
esse & Administratores: quales etiam appellantur can. Quisquis
can. Expedi. can. Videntes & c. q. 2. cit. & c. Fraternalitatem 2. de
Donat.

Tertiò, quia de ejusmodi Bonis testari *c. 1. c. Cum in Offi-* 6
cij. 7. c. Quia nos. 9. & c. De Testament. & in vivis etiam omni-
no liberè, & ad quascunque causas disponere non possunt, per
Concil. Trident. sess. 25. cap. 1. De Ref. Vbi ejusmodi Bona ad
profanos usus expendendo, aut Consanguineos non indigen-
tes de ipsis ditando, graviter peccare dicuntur: quod naturæ
Dominij & Regulæ. l. In re mandata. 21. C. Mandati cuilibet de
rebus suis liberè disponere permittenti, videtur repugnare.

Imò Navarrus *Tract. alleg. q. 1. monito 30. n. 2.* Clericis 7
 etiam Distributionum quotidianarum, & similium proventu-
 um, ratione Ministerij Ecclesiastici perceptorum, Dominium
 negat; quòd etiam tales, instar Redituum Beneficialium, per
 Ecclesiam istiusque intuitu acquirantur: Distributiones insu-
 per subrogentur fructibus, quos vocant Grossos, & ex S.
 Synodi Trident. PP. *Decreto in Ecclesijs, in quibus non erant,*
Præbendarum proventibus sint detrahendæ Sess. 21. c. 3. De
Ref. imò in his solis aliquando Præbenda consistat, ut exc. Olim
16. de V. S. colligitur: & cum Glossa in c. Unic. V. Receperit, De
Clericis non resid. in 6. notant Francus inc. cit. §. Quia verò n.
8. & inc. Olim cit. Barbola n. 4.

Non defuerunt etiam, & ab Archidiacono *in can. Cleri-* 8
cos 1. q. 2. n. 2. referuntur DD. qui Clericis, Patrimonio, ad
 congruam sustentationem sufficiente instructis, Beneficia non
 conferenda: & ista obtinentes, de illo, non istis vivere teneri
 existimârint propter text. *can. Clericos cit.* ubi relatus S. Hiero-
 nymus

nymus ad Damasum Papam, Clericos illos, inquit, convenit Ecclesia stipendijs sustentari, quibus parentum & propinquorum non suffragantur bona: qui autem bonis parentum, aut suis sustentari possunt, si quod pauperum est, hoc est, de Bonis Ecclesiasticis aliquid accipiunt, Sacrilegium profecto committunt &c. Consonant S. Prosper can. Pastor, & can. Si quis q. cit. & S. Augustinus ad Bonifacium Comitem Epist. 50. can. fin. 12. q. 1. relati.

9 Quis noster de ejusmodi, sive Beneficialium Bonorum Dominio sensus sit, ut clarius constet, operæ pretium erit, si distinguamus imprimis inter diversa tempora. Primum Ecclesiæ Nascentis, quo Christiani tam Laici, quàm Clerici Evangelicam Perfectionem fere, ut hodie Religiosi, sectantes, rerum suarum Dominio se abdicarunt: earumque venditarum pretia ad pedes Apostolorum, in suas & ceterorum Fidelium necessitates impendenda deponebant, ut refertur Actor. cap. 4. Alterum, quo Fidelium numero in dies & in immensum crescente, cum in communi vivere, & necessaria suppeditari omnibus commodè non possent, Laici bona propria ex Ecclesiæ voluntate retinebant: Clerici verò adhuc in communi vita persistentes, & nihil proprium habentes, ex prædiorum Ecclesijs donatorum proventibus, aliisque oblationibus, & eleemosynis sustentabantur secundum can. Expedi. & can. Videntes 12. q. 1. Tertium, quo, primævo fervore & Perfectionis studio remittente, Clerici sua Patrimonia & aliunde quæsitæ bona, ex Ecclesiæ permissione retinebant ita, ut ipsi viverent ex proprijs, ceteris autem Clericis perinde, ut Pauperibus Laicis, necessaria sustentatio, Sicut prius, ex Ecclesiæ proventibus ministraretur juxta can. Clericos 5. cum 2. seqq. 1. q. 2. can. Certè ego, can. Episcopi 12. q. 1. Quartum, quo institutis à Simplicio Papa Titulis Parochiarum, istarum Singulæ singulis Clericis attributæ, & Ecclesiarum bona quoad redditus seu proventus annuos distributa sunt in quatuor partes: quarum Vna Episcopo, altera Parochis, tertia Fabricæ, quarta denique peregrinis & pauperibus

peribus est deputata, secundum *can. Vobis §. Ex qua, can. Vul-*
terana, can. Quatuor, can. De redivibus 12. q. 2. Barbosa *Jur. Ec-*
clesiast. lib. 3. cap. 17. à n. 3. & Fagnanus in c. Si quis sanè De Pe-
cul. Cleric. à n. 15.

Deinde inter Clericorum modernorum Bona Patrimonialia: ¹⁰
 vel quasi: & Beneficialia. Patrimonialia hinc censentur,
 quæ Clericis aliunde, quàm ratione Beneficij vel Officij, aut
 Ministerij Ecclesiastici v. g. ex Hæreditate, Legato, Donatione,
 Contractu, Usucapione, labore vel industriâ obvenerunt.
 Quasi Patrimonialia verò, quæ ipsi, non quidem ratione Bene-
 ficij Ecclesiastici, ratione tamen Officij sive Exercitij, Ordinis,
 Jurisdictionis &c. tanquam præmium aut stipendium, acquisi-
 verunt v. g. cantando in choro, sacrificando, prædicando Sa-
 cramenta administrando, Vicarium aliquem Temporalem
 obeundo &c. Ad quæ pertinent funeralia, & ceteri reditus
 Stolæ, uti etiam Distributiones quotidianæ: & reduci possunt,
 quæ ex congrua, sibi que ex Beneficialibus proventibus debi-
 ta sustentatione, frugalius vivendo, comparserunt Navarrus *l.*
cit. Monito 19. Lessius lib. 2. de I. & I. cap. 4. n. 35. & Molina
Tract. 2. de I. & I. Disp. 142. à n. 1. Quibus præmissis:

Bonorum Patrimonialium Dominos Clericos esse; ac ¹¹
 proinde de ijs liberè ad quascunque causas, tam inter vivos
 quàm per ultimam voluntatem, disponere perinde, ut Laicos
 posse, hodie Catholicorum DD. nemo facilè ausit inficiari: &
 constat ex *can. Episcopi, cum seqq. 12. q. 1. can. Quicumque, ibid.*
q. 3. can. Fixum, ibid. q. 5. c. 1. & c. Quia nos cit. De Testament.
 Ratio est; quia Clericatus, vel Ordinis assumptione, Rerum
 suarum Dominio se non abdicant ipsi, neque privantur à Jure;
 cum proprium habere disertè permittantur *can. Certè ego cit.*

De reliquis Bonis, contra relatarum opinionum Asserto- ¹²
 res, primò Clericos, retento, aut in alios usus collato proprio
 Patrimonio, de Beneficiorum suorum fructibus vivere posse,
 cum Innocentio Canonum Interprete & Romano Pontifice

G

ejus

ejus nominis IV. in c. *Episcopus* 4. De *Præbend.* n. 1. ubi, *Non credimus*, inquit, quod, qui habet Beneficium, vivere debeat de Patrimonio, sed Altari: cum Felino in c. *Postulasti* 27. De *Rescript.* n. 2. Panormit. in *22. disput. q. 4. n. 12.* Navarro q. 1. cit. *Monito.* 32. & Covarruvia in c. 1. De *Testament.* n. 2. Doctrina est aliorum Canonistarum fere omnium. & TT. pro se allegantium D. Thomam. 2.2. *quest. 185. art. 7.* Quibus suffragatur Consuetudo Ecclesiarum Clericis, sicut pauperibus: ita divitibus Beneficia conferentium, & deputantium stipendia, ex quibus percipiunt sustentationem. Idem suadet ex Divinis oraculis deprompta ratio; quia decet, ut qui Altari deservit, de Altari vivat; *Cum nemo militet suis stipendijs unquam; Corinth. 9. Et dignus sit operarius mercede sua 1. Corinth. 5.* Similia habentur *can. Charitatem in fine 12. q. 2. c. Cum secundum cit. c. Extirpanda. 30. De præbend. & præsertim can. Clerici 1. q. 2. ubi, cum decernitur, Clericos omnes, qui Ecclesie deserviunt, stipendia laboribus suis debita, secundum servitij sui meritum consequi debere, clarè indicatur, non solum Pauperibus, sed etiam Divitibus, laborum & meritorum potius, quàm facultatum habita ratione, sustentationem ab Ecclesia præberi, ut l. cit. observat Panormit.*

Neque aliud desumitur ex *Text* in contrarium allegati, quia, vel loquuntur de portione Pauperibus designata, vel secundum statum Ecclesie primitivæ: quo Beneficiorum Tituli nondum erant constituti: & Ecclesiarum redditus, quod exiles essent, non Dignitatis aut Meritorum, sed solius necessitatis & indigentie ratione habita, parcius distribuebantur, *can. Dilectissimi, can. Quia tua, cit. ut cum cit. Felino n. 6. & S. Thoma in 4. Dist. 38. quest. & art. 2. advertit Covarruvias in c. 1. cit. n. 3. & 4.*

13 Secundo Clericos, quorum eunque Bonorum quasi Patrimonialium, ac proinde etiam reddituum Beneficialium, saltem quoad partem necessariam ad congruam sustentationem, imò

&

& Distributionum quotidianarum Dominos esse, cum S. Thom. cit. *quest. 185. art. 7.* Panormit. in *c. Cum esses De Testament. n. 26.* & Covarruvia in *c. Cum in Officijs 7. eodem Tit. n. 7.* communi sensu docent ceteri TT. & Canonistæ. Ratio est; quod hujusmodi bona accipiant tanquam Stipendium congruæ, hoc est, consideratâ tam dignitate, & statu, quàm laboribus & meritis, convenientis sustentationis *c. Cum secundum cit. sine ullo onere, ea ex toto, vel ex parte in pauperes, vel alios pios usus expendendi, non obscuro indicio Domini hujusmodi bonorum in eos translati: quod de Distributionibus indubitâtè desumitur ex c. Unico §. Qui verò. De Clerico non resid. in 6.* ubi Bonifacius VIII. *Qui verò, inquit, aliter, quàm si Divinis Officijs adfuerit, de Distributionibus ipsis quidquam receperit (exceptis illis, quos infirmitas seu justa & rationabilis corporalis necessitas, aut evidens Ecclesia utilitas excusaret) Rerum sic acceptarum Dominium non acquirat:* quibus verbis à præsentibus & ob aliquam ex dictis causis absentibus, Distributionum receptarum Dominium acquiri, apertè supponitur & insinuat, ut ibidem notant Geminian. *n. 3.* Francus *n. 8.* & alijs relatis Barbofa *n. 22.*

Neque obstat ratio objecta à Navarro, de Distributionibus aliter sentiente, quantumvis de ceteris Bonis quasi Patrimonialibus idem doceat *Monito 30. n. 7.* cum; quia Distributiones reverà non subrogantur fructibus Grossis, cum ab his planè sint diversæ; in casu enim *Decreti Reformat. Trident. cap. 3. cit.* Fructus in Distributiones converti potius, quàm has illis subrogari notat *cit. Moneta n. 23.* tum verò, quia etiam si fructibus Grossis subrogarentur, ac proinde Præbendæ rationem haberent, nihilominus Clerici illarum perceptarum Dominium consequerentur, ut mox dicemus;

Tertiò enim Bonorum etiam Beneficialium, & ex his superiorum Dominium penes Clericos Beneficiatos esse, ex TT. cum S. Thoma *cit. quest. 185. art. 7. in C. Bannez. 2. 2. quest. 32.*

art. 6. dub. ult. Lessius cit. cap. 4. n. 44. Molina Tract. 2. De J. & J. Dissp. 142. Haunoldus Tom. 1. De J. & J. Tract. 4. à n. 68. ex JCtis cum Gloss. in can. Duo sunt, V. Proprietatem, 12. q. 1. Covarruvias in c. Cum in Officij cit. n. 7. Sarmiento. De Redit. Eccles. p. 4. cap. 6. n. 2. Marfil. Tract. eodem p. 2. cap. 35. Vasquez. De Redit. cap. 1. §. 2. Dub. 1. Barbosa uterque; Petrus quidem in l. Divortio. 8. ff. Solutio matrim. p. 2. n. 29. Augustinus verò Juris Eccles. lib. 3. cap. 17. n. 10. Gonzalez in c. Si quis sanè De Pecul. Cleric. n. 6. & ab his relati alij Divini & Humani Juris Interpp. ac DD. id desumentes.

86 Primò, ex varijs Juribus, & imprimis quidem ex *Aurb. Presbyteros C. De Episc. & Cleric.* ibi, *quolibet modo ad Dominium eorum, & c. fin. De his, que sunt à majori*, cujus textu Canonico- rum reditus Vocantur *sui*. Deinde clariùs ex Decretis Reformat. Concilij Trident. *Sess. 23. cap. 1.* ubi cum Clerici non residentes pro rata temporis, absentia à suis Ecclesijs fructus suos non facere; & *Sess. 24. cap. 12.* ubi, cum ijdem pro rata temporis privandi dicuntur fructibus, quos ratione Præbendæ & Residentia lucrati sunt, & fecerunt suos, manifestè indicatur fructuum Dominium à residentibus acquiri; quia fructus suos facere, eosque lucrari, idem omnino esse, quòd dominium acquirere, patet ex c. Unico §. *Qui verò de Cleric. non resd. in 6.* Denique & clarissimè ex Constitutione Julij tertij, quæ incipit *Cum sicut 6. Junij 1550.* edita, redituum Beneficialium Dominium, sicut negante, antequam sunt exacti, ita adstruente, postquam sunt percepti. Ejustenor ita habet. *Nos attendentes fructus, pecunias, ac alias res occasione Ecclesiarum, & Beneficiorum Ecclesiasticorum pro tempore provenientes, licet, postquam ad manus Beneficiatorum pervenerunt & c. non ulterius in Ecclesiasticis, sed potius ipsorum Beneficiatorum proprijs, & ab eis acquisitis bonis judicari, & propterea quodammodo pro secularibus, & profanis haberi & c. consueverint nihilominus, donec ipsi Beneficiari pecunias non exegerint, & fructus non perceperint & c.*

semper

semper ipsarum Ecclesiarum, & verè Ecclesiasticos esse & censerè debere &c.

Secundò, ex ipsa institutione Titulorum Beneficialium, & bonorum Ecclesiasticorum, quæ communia erant, divisione: 17
quâ, dum reditus olim communes divisi sunt in porciones, istarumque tribus Episcopo, Fabricæ, & pauperibus relictis, quarta particularibus Clericis assignata, & adjudicata fuit, per *text. can. Quatuor can. De rebus 12. q. 2.* hæc istorum propria est facta *arg. S. fin. Instit. de Officio Jud. & l. 1. C. Communia utriusque jud.* juxta quem textum Divisio vicem obtinet Emptionis.

Tertiò ex ratione; partim quia Clerici Beneficiorum suorum fructus obtinent tanquam stipendium, 18
ipsis ab Ecclesia attributum ad congruam sustentationem, & retributionem si-
ve præmium laboris; Beneficium enim propter Officium datur *c. fin. De Rescript. in 6.* partim verò quia fructus beneficiales Clericis omnes obveniunt titulo beneficij, & promiscuè, inter superfluum, & ad sustentationem necessariam partem non distinguendo, argumento non obscure, ipsis idem juris in utraque: & si illius, etiam istius Dominium acquiri: & denique partim etiam; quia si ejusmodi fructuum non Domini, sed Dispensatores tantum essent, eos, contra Ecclesiæ ipsorum dispensationem committentis voluntatem, ad profana expendendo tam ipsi, quàm alij, quibus eos dant, ad repetitionem aut restitutionem obligarentur, & compellendi essent ab Ecclesiæ Prælati-
arg. c. Si quis 6. De Reb. Eccles. alien.

Allata in contrarium argumenta veri speciem majorem, quàm vim habent. Primum quidem & secundum; quia *text. 19
citt.* ejusmodi bona *Patrimonium Christi, Jura, Res & Proprietas Ecclesie, Esurientium Panis & egentium Tributa* vocantur, & fuerunt, antequam illorum certa portio Clericis deputata esset per divisionem: vel etiam post hanc, quoad partem Ecclesiæ, Fabricæ, vel Pauperibus attributam, aut priusquam particularibus Clericis applicarentur per institutionem, quâ Beneficium

20 in Titulum acceperunt. Eodem modo *furtum & Sacrilegium* committebant olim Clerici, ultra necessitatem aliquid accipiendo & expendendo, ante illorum divisionem: & post hanc etiam in profana expendendo bona ipsarum Ecclesiarum, quorum Dispensatores tantum erant & Procuratores sive Administratores *c. Edoceri. 21. De Rescript. c. Si quorundam 2. De solat. & c. Fraternalitatem 2. De Donat.* Accedit, quod SS. Canones ac PP. & hos inter præsertim S. Bernardus *Epist. 2. & 42.* atque *alibi*, ejusmodi Clericos *fures*, quin & *homicidas pauperum* vocando, sæpe usi sint, justâ quidem, sed Oratoria exaggeratione: quali aliquando etiam in avatos Laicos invehi consueverunt; quod ab ipsis in extrema aut valde gravi necessitate constituti Pauperes negligerentur. Ita DD. *n. 15. cit.* cum S. Thoma *art. 7. cit. ad 2. & 3.* ubi, cum Clericorum bona non omnia in Pauperum, sed alios etiam usus expendenda asservisset, Sententiam S. Hieronymi *can. Clericos cit. & c. Quoniam 16. q. 1.* relati & quidquid Clerici habent, differre Pauperibus attribuentis, intelligit de articulo necessitatis, quo pro redemptione captivorum & alijs necessitatibus Pauperum, etiam vasa cultui Divino dicata distrahantur juxta *can. Aurum 12. q. 2.* quia tali casu bona illa Pauperibus communia evadunt.

21 Tertium autem; quia imprimis testamenti factionem non habent Impuberes, & alij *princip. & §. 1. cum seqq. Instit. Quibus non est permissum & c.* et si bonorum suorum Domini sint, juxta illud Gentium Doctoris. *Quanto tempore heres parvulus est, nihil differt à servo, cum sit dominus omnium Galat. cap. 4. v. 1.* Deinde; quia ejusmodi bona superflua ad pios usus applicare Clerici jubentur, partim; quod id. Personas Ecclesiasticas præ alijs, & ad fidelium Laicorum exemplum deceat: partim; quod hac spe à fidelibus oblata, & ab Ecclesia liberalius ipsis sint deputata. Et denique; quia de illis testari specialiter prohibentur, non ob defectum Dominij: sed ex iisdem causis, atque etiam, ut minus intenti sint congerendis opibus, & magis

magis proni ad eleemosynas & alias causas pias, ut rectè obser-
vat Haunold. *cit. tract. 4. n. 82.*

ARTICULUS VII.

De ejusmodi Redituum Beneficialium Aliena- tione.

SUMMARIUM.

1. Isti, si superflui, in causas pias impendendi,
2. Ex præcepto Ecclesie.
3. De ijs liberè testantur vi Privilegij,
4. Amplissimè indulti Clericis Romanis.
5. Pauperum & Causæ Pix nomen, qua comprehendat:
6. Et quomodo in eam Reditus impendantur.
7. Testari de ijs Clericis à Jure prohibentur:
8. Ad causas pias permittuntur vi Consuetudinis:
9. Quà liberè testandi facultatem obtineri posse, multi negant,
10. Propter defectum Rationalitatis:
11. Affirmant numero aut nomine non inferiores;
12. Per moti arg. Extravag. 2. Joan. XX. de El & one:
13. Paritate Privilegij Apostolici:
14. Et plurium Provinciarum exemplo.
15. Ejusmodi Consuetudo, an late pateat, dubium:
16. Reprobata tamen non est à Jure:
17. Neque ejus rationabilitas probata.
18. Clericis intestatis in Beneficialibus succedit Ecclesia,
19. Habitâ ratione fructuum ab ipsa perceptorum:
20. Aliquando Prælati aut aliæ Personæ Ecclesiasticæ:
21. Jure Spoliorum Camera Apostolica:
22. Aliquando Collatores Beneficiorum.
23. Vi Consuetudinis aliquando Consanguinei;
24. Argumento ab Expresso ad Tacitum deducto.
25. Ejusmodi Consuetudinis Utilitas.

Cleri-

1 **C**lericos, etsi reddituum Beneficialium Domini sint, illorum tamen partem, si quæ ad congruam sustentationem necessaria non est, expendere teneri in Pauperes aliasque pias causas: & ad profanas applicando graviter peccare patet ex *can. Quia tua, can. Res Ecclesie* 12. q. 1. *can. Quisquis &c.* ibid. q. 2. & Similibus sanctionibus Ecclesiasticis multis, & DD. non paucis expressè tradi videtur Decreto Tridentini *sess. 25. cap. 3. de Reformat.* Vnde

2 Dubium, & non levis momenti controversia oritur de Jure, quo in pios usus sunt impendendi: in qua, etsi id Naturalis Legis præceptum esse, plures sentiant, probabilius tamen cum *Soto lib. 10. De Justitia q. 4. art. 3. & Sarmiento De Redit. p. 2. cap. 1. & 2. & p. 4. cap. 1. Lessius lib. 2. de I. & I. cap. 4. n. 47. Palao Tract. 6. Diss. 1. p. 6. n. 5. & Haunoldus Tom. 1. de I. & I. Tract. 4. n. 82. & alij RR. TT. & JCTi.* permulti, id faciendi præceptum Juris Ecclesiastici, quod *citt. text.* habetur, esse defendunt; partim quòd ejusmodi obligatio Naturalis nullo solido fundamento nixa: & expeditæ resolutionis non sit, ex qua Virtute oriatur: partim verò; quòd, si obligatio illa esset Juris Naturalis, à potestate Humana, præsertim per Legem vel Constitutionem concedi non posset facultas, de ejusmodi Bonis ad quascunque causas liberè disponendi, & præsertim testandi, aut ipsis intestatis in ijs succedendi: quæ tamen Clericis quibuscunque in Vrbe ejusque districtu ad decem miliaria liberaliter indulta est Constitutionibus editis, à Sixto IV. quæ incipit, *Etsi Universis* Calend. Jan. 1474. & Julio III. quæ incipit *Cupientes* Idib. Maij 1550. cujus tenor ita habet.

4 *Motu proprio &c. statuimus & ordinamus, quòd de cetero perpetuis futuris temporibus omnes & singuli Urbis incola, cujuscunque dignitatis, status, gradus &c. de omnibus & singulis eorum immobilibus, mobilibus, & se moventibus bonis, pecunijs, juribus, actionibus & rebus alijs in dicta Vrbe & ejus districtu pro tempore consistentibus, & per eos, etiam ex fructibus, redditibus & proventibus*

Beneficijs Ecclesiarum & Beneficiorum Ecclesiasticorum &c. acquisitis, cujuscunque quantitatis, qualitatis, summa, valoris & pretij, seu conditionis existant &c. tam donatione inter vivos quam causâ Mortis, etiam Testamento, Codicillis, Fideicommissis, Legatis, aut quavis alia ultima Voluntate in favorem Consanguineorum, & Affinium suorum, & quarumvis aliarum Personarum, disponere &c. licitè valeant. Quòdque, si ab intestato decesserint, eorum bona, pecunia, jura, actiones, & res hujusmodi &c. ad ipsorum pro tempore proximiores Agnatos, & alios, qui eis, nisi Beneficiarij essent, de jure succedere deberent, aliàs juxta juris dispositionem devoluantur. Eadem facultas iisdem à Paulo V. Constit. quæ incipit *In eminenti* 18. Aprilis 1606. editâ, amplissimè est confirmata.

Porro Pauperum. & Piæ causæ nomine, secundùm Doctorem Angelicum 2. 2. q. 185. art. 7. & communem aliorum doctrinam in hac materia, veniunt quæcunque Personæ, ad vitium aut statum necessaria non habentes, & quæcunque operaria tendentia ad cultum Divinum. Quare Beneficij sui redditus, ut oportet, impendere videbitur Clericus, si ex illis imprimis ipse accipiat sustentationem: quæ non tantùm suæ Personæ, & familiæ alimenta, & salaria *can. Studeat in fin. dist. 50.* sed etiam honestas, & statui suo convenientes recreationes, hospitalitatem, & moderatas ac præsertim ex causa remunerationis factas donationes comprehendit, Navarrus *de Eccles. reddit. q. 1. Monito 36. n. 1. V. Ceterùm.* Deinde, quæ supersunt, expendat in eleemosynas, & alimenta pauperum, ex iisque juvet consanguineos, & familiares, ut secundùm decentiam statûs, siue conditionis suæ vivere (non statum suum ad majorem splendorem attollere, superbè & luxuriosè vivere &c. Sylvester *V. Clericus q. n. 11. V. Decimo quinto*) possint *can. Omnino, junctâ Glosâ V. Ut mercede dist. 31. & c. 1. De Cohabit. Cleric. & mulier.* Felinus in *c. Postulasti 27. de Rescript. n. 6. V. Et hoc; quòd liceat.* & Panormit. *inc. Pervenit. 3. De Arbitr. n. 1. vel in Templorum,*

rum & Altarium ornatus, pias fundationes, aliâque similia opera, impendat secundum S. Thomam *art. 7. cit.* & Fagnanum *in c. Si quis sanè, de Pecul. Cleric. à n. 17.* rem hanc latè & accuratè expendentem. Vnde

- 7 Gemina, & utraque maximi in Praxi momenti, Controversia oritur. Prima est; utrùm Clerici de bonis Beneficialibus superfluis liberè, & ad quascunque causas disponere, & præsertim testari possint vi Consuetudinis? Ad pias causas, quantumvis Jure prohibeantur per text. *c. Ad hac 8. c. Quia nos 9. de Testament.* testari eos vi Consuetudinis posse, desumi à DD. solet ex *c. Relatum 12. eodem Tit.* Vbi non improbanda dicitur
- 8 Consuetudo, quâ de Bonis mobilibus per Ecclesiam quæsitis, Pauperibus, & Religiosis locis, & iis, qui viventi serviêrunt, aliqua juxta servitij meritum conferantur. Vnde à contrario infertur, improbandam Consuetudinem, quâ de Bonis, intuitu Ecclesiæ quæsitis, testentur ad causas profanas.
- 9 Hujusmodi certè consuetudinem etiam, cujus initij memoria non extat, cum Panormit. *in c. Cum esses 10. de Testament. n. 5.* & Navarro *q. cit. Monito 53.* tanquam invalidam impugnant Henric. Canisius *in c. 1. de Testament. n. 18.* Molina *Tract. 2. de 1. & 1. Disput. 147. n. 31.* Valquez *de Redit. cap. 2. §. 1. n. 83.* Laiman *Theolog. Moral. lib. 4. Tract. 2. cap. & n. 3.* Pirrhing. *Method. juris Canon. lib. 3. Tit. 26. n. 42.* & alij, præter argumentum ex *cap. Relatum cit.* deductum, moti gravissima ratione; quòd Clericis Testamenti factio, ad hujusmodi saltem causas, à SS. Canonibus interdicta sit; ut congerendis opibus minùs intenti, & magis proni essent ad cleemosynas, & promovendas aliàs causas Pias; ut redditus superflui expendere in usus respondentes primæ intentioni Fundatorum, & statui Clericorum convenientes; ut, quòd *c. Cum in Officijs de Testament.* habetur, *providetur indemnitati Ecclesiarum &c.* quæ procurandi studium, cum Consuetudo, ad profanos usus testandi licentiam universaliter permittens, multùm diminuat, & extinguat:

tinguat: & contra vana, & à Clericali Ordine aliena studia excitet, pro irrationabili meritò habetur & corruptela *arg. c. 1. de Consuet. & c. Unici de Cleric. non resid. in 6.* Confirmatur; quia ejusmodi consuetudo ex una, non leve damnum infert Ecclesiis: quæ, Beneficiatorum bonis aliò averfis, negliguntur: ex altera verò parte parùm utilitatis affert hæredibus profanis: apud quos Clericorum bona vix unquam solent fructificare: imò sæpè magna mala & clades domesticas Familiis afferre, manifesto indicio Divinæ maledictionis.

Contra verò de ejusmodi bonis testandi licentiam **Con- 11**
suetudine acquiri posse cum Covarruvia in *c. Cum in Officijs cit. n. 9.* Sarmiento *de Redit. Eccles. p. 4. cap. 1. n. 8.* Garcia *de Benef. p. 2. cap. 1. n. 16.* Barbosa utroque, Petro quidem in *l. Divortio. princip. ff. Solutio matr. p. 2. n. 53.* Augustino verò *Juris Eccles. lib. 3. cap. 17. n. 68.* Gonzalez in *c. Relatum cit. n. 2.* & alijs JCTis docent ex *TT. Lessius l. cit. cap. 19. n. 43.* Azor *p. 2. Instit. lib. 7. cap. 9. quæst. 1.* Haunoldus *l. cit. Tract. 6. n. 257.* **12**
&c. Moventur etiam ipsi minimè levibus momentis rationum: & primò quidem paritate Consuetudinis, vi cujus Beneficij vacantis fructus alijs etiam Secularibus Personis applicantur: quæ *Extravag. 2. Joan. XXII. de Electione* non rejicitur. Secundò, quòd Clerici de ejusmodi bonis testari prohibeantur Jure solùm Humano: cui Consuetudo, legitimè præscripta, potest præ- **13**
valere per text. *c. fin. de Consuetud.* Tertiò, quòd de ijs ad causas profanas, sicut inter vivos, ita per ultimam voluntatem disponere possint vi Privilegij Apostolicij, non solùm particularis, sed communis, & per modum Legis, *perpetuis futuris temporibus duratura*, Clericis in Vrbe, ejusque districtu amplissimè concessi à Sixto IV. Julio III. & Paulo V. Constitutionibus *n. 4. alleg.* Cur non etiam vi Consuetudinis, præsertim immemorialis? quia hæc æquiparatur Privilegio *l. Hoc Jure §. Aqueductus ff. De Aqua quotid. & est & c. Super quibusdam 26. de V. S. & vim Legis habet l. Diuturna 33. ff. de LL. Cùm circumstantiæ,*

quæ hanc, etiam illam rationabilem reddere possint, Sylvester
 ¶ 4 *V. Consuetudo n. 2. in fine.* Quartò, quia defacto in Hispania
 Galliaque, teste Covarruvia *n. 7. cit.* & alicubi etiam in Germa-
 nia nostra, teste *cit. Pirrhing. n. 39.* obtinet ejusmodi Consue-
 tudo, Papa sciente & non contradicente, ac proinde tacitè
 consentiente, juxta *Reg. Qui tacet 43. in 6.*

¶ 5 Ex duabus his sententijs Nos, etsi non leve dubium sit,
 an prædicta de superfluis liberè testandi Consuetudo tam late
 pateat, quàm ab aliquibus existimatur; partim quia Consuetu-
 dinem, vi cujus Episcopi, itaque superiores Prælati de Bonis, sua-
 rum Ecclesiarum intuitu quæsitis, sine Sedis Apostolicæ licen-
 tia liberè testentur, neque in Regnis & Provincijs, Regi Catho-
 lico, & Christianissimo subjectis, neque in Germania nostra, vel
 Polonia, neque alibi introductam ex posterioris sententiæ Af-
 fertoribus agnoscit Azor *quest. 1. cit.* partim quia ex Clericis
 inferioribus plurimi bona Beneficialia superflua non habent;
 & propterea ex eo, quòd ad causas profanas testentur, de Be-
 neficialibus superfluis ad hujusmodi causas disponendi libera
 facultas non evincitur: & qui superflua habent, & timorata
 conscientia sunt, de ijs, vel ad pias duntaxat causas, vel cum
 Superiorum licentia disponunt: Etsi, inquam, hoc dubium sit,
 & non tantùm probabilem censeamus, sed in praxi omnino
 suadeamus sententiam priorem: posteriorem tamen, spectatâ
 tam ratione quàm autoritate judicamus probabiliorem.

Neque obstat ratio allata pro priore; quia in primis argu-
 mentum à contrario ex *c. cit.* desumptum, etiam militat contra
 Consuetudinem ad causas Pias testandi de immobilibus: quam
 tamen ex ejus sententiæ Patronis plerique defendunt. Deinde
 quia textus ille est Jus merè Humanum: cui derogari Consuetu-
 dine potest per text. & DD. *in c. fin. cit. de Consuet. & L. De qui-
 bus 32. ff. de LL. præsertim Immemorabili: quæ generali, & di-
 ¶ 6 ctione etiam universali facta, Consuetudinis reprobatione sub-
 lata non censetur, nisi ejus expressa mentio fiat, Felinus in Ru-
 br.*

br. de Rescript. n. 18. saltem, si non reprobetur tanquam irrationabilis aut iniqua. Covarruvias lib. 2. Var. cap. 13. n. 15. quomodo ea, de qua nobis sermo est, à Jure nusquam reprobatur: neque etiam censeri debet propterea; quòd aliquando studium bona congerendi augeat, & piè expendendi diminuat; quia hoc per accidens aliquando fit, sicut contrà per accidens aliquando Clerici sua prodigunt, aut negligunt; quòd de ipsis liberè disponere non possint. Tertiò; quia bona beneficialia juxta intentionem Fundatorū applicata hoc ipso jam sunt, quòd Clericis ad cultum Divnū ex Officio obligatis sint deputata. Et denique; quia damnum, quòd Ecclesiæ patiuntur, non est injustum; cū superflua ipsis non debeantur ex Justitia: & si ita debita aliquando fuissent, Consuetudine, præsertim immemoriali tempore præscriptâ, esse desiissent arg. c. Super quibusdam & §. Aqueductus cit.

17.

Altera controversia est, an ejusdem Consuetudinis vi, Clericis intestatis in ejusmodi bonis succedere Consanguinei possint? de Jure ea remanere penes propriam Ecclesiam debere, patet ex can. Quoniam dist. 75. c. 1. c. fin. de Pecul. Cleric. c. Cū in Officijs & c. Relatum cit. Si verò Clericus Beneficiatus fuit Ecclesiarum diversarum, relicta ab ipso bona hujusmodi, quando non apparet, ex cujus Ecclesiæ beneficio proveniant, inter illas, saltem habita ratione fructuum à singulis perceptorum, dividenda sunt ita; ut plus relinquendum sit ei, à qua fructus ampliores sunt percepti, juxta cit. c. §. fin. c. fin. de Off. Ordin. in 6. & Barbosa ibi n. 10.

18.

19.

De Jure, inquam, intellige, Communi, imprimis; quia ex Jure speciali, scilicet Privilegio vel Consuetudine legitimè præscripta, sicut Ecclesiæ Vacantis, ita etiam ab ejus Rectore vel Beneficiato relicta bona ad Prælatum, vel aliam Personam Ecclesiasticam spectare posse, constat ex §. Nisi speciali c. fin. cit. Barbosa ibi. n. 3.

20.

Deinde, quia bona Clericorum, quæ verè, aut quasi Patrimonialia non sunt, & non spectant ad Domesticam supelle-

21.

Iem, ut arcæ, mensæ, sedilia, dolia vacua & similia, vel ex Beneficiis aut Pensionibus, redditus minores quam triginta aureorum de Camera non habentibus, relicta sunt, tanquam Spolia Sedi Apostolicæ ejusque Cameræ reservata sunt *Extravag. Julij III. Pauli III. Pij IV. & V. teste Navarro Comment. De spolijs §. 14. & Canisio de Success. ab intest. n. 50. qui tamen ibidem monet, dictorum Summorum Pontificum de Spolijs Constitutiones, usu non receptas in Germania nostra. In istius tamen Superioribus Provinciis alicubi bona Clericorum, quæ Patrimonialia esse non constat, ab Episcopis aliisque Beneficiorum Collatoribus Spoliorum nomine vendicari solent: in Inferioribus autem, sive Belgicæ Provinciis, iisdem intestatis, in mobilibus intuitu Ecclesiæ quæsitis, Capitula sive Episcopos succedere, notat Vallenf. *Paratit. lib. 3. Tit. 27. n. 7.* Denique, quia ex Privilegio Apostolico iisdem ab intestato succedere Consanguineos posse, res certa est apud omnes, patetque ex Constitutionibus SS. Pontificum *n. 4. allegat.**

33 Consuetudinem autem, vi cuius isti iisdem intestatis in bonis Beneficialibus succedant, tanquam irrationabilem & Corruptelam, cum plerisque DD. *n. 9. allegatis impugnat cit. Canisius n. 48. contra verò cum Covarruvia & istius asseclis n. 11 relatis defendit Zoësius De success. ab intest. n. 4.*

Ex quorum pugnantibus & probabilibus sententijs probabilior, & præferenda nobis videtur posterior; etsi sicut de testandi ita de intestatis, in bonis intuitu Ecclesiæ quæsitis succedendi Consuetudine, aut ita, ut aliqui volunt, latè, saltem in Germania nostra pateat, meritò quis ambigat. Sed, utcumque istud se habeat, iisdem rationibus, quibus de bonis Beneficialibus testandi, etiam Clericis intestatis succedendi Consuetudo suadetur, &

Confirmatur primò ex *c. Cùm tibi 18. junctâ Glosâ in causa de Verb. Signif.* Vbi hujusmodi Consuetudo, dum contra eam concessum privilegium latè interpretandum dicitur, sine ulla

ulla ejus reprobatione, non obscure à Papa sustinetur, saltem ubi ei contrarium Privilegium non est obtentum. Secundò *arg. Extravag. 2. Joan. XXII. de Elect.* Tertio, paritate Consue- 24 tudinis testandi; cùm enim argumentum ab *expresso ad tacitum*, in Jure validum sit per tradita ab Everardo *Loco Legali ab Expresso ad Tacitum*, Consuetudo validam reddere poterit, sicut Beneficiati Testamentum, sive dispositionem ad causas profanas Expressam, ita etiam Tacitam, ut eo ipso, quòd quis intestatus decedat, relicta ab ipso bona hi vel illi hæredes consequantur, ut rectè argumentatur Molina *cit. Dissp. 147. n. 28.* Quattò; quia tali Consuetudine permixta evitantur plurimæ lites, aliæque gravia in commoda convenientia ex incertitudine, an bona relicta Patrimonialia, an alia, an Personæ, vel Ecclesiæ 25 intuitu sint quæsitæ. Quintò denique; quia hujusmodi Consuetudo in Gallia, in Regno Castellæ, & alibi defacto viget, testibus *citt. Petro Barbosa n. 6. Vallensi n. 7. & præsertim Covarruvia n. 25.* ubi tamen utramque hanc Clericis tam ex Testamento, quàm intestatis succedendi Consuetudinem, ut secundùm ipsam pronuntietur, ab allegantibus per testes, aliòsque legitimos modos probandam monet: & demum *n. 27. in fine* Clericos ipsos salubriter hortatur, ut tam Gradûs, in quo per Sacros Ordines sunt constituti, & Officij sui, quàm Ecclesiasticæ in se benignitatis liberalitatisque memores, Ecclesiarum & Beneficiorum suorum intuitu quæsitæ bona, piis in eadem, in Pauperes & ceteras ejusmodi causas largitionibus impendendo, animarum suarum saluti consulere, & alijs Fidelibus exemplo præluere studeant; ne opes, quas, ipsis, dum vivunt, in has non largientibus, non capit Christus, rapiat Fiscus: aut isto non absorbente, beneficiorum non raro immemores, & plerumque ingrati Consanguinei absumant.

PARS